

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ,

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Β' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΘΕΗΣ 19 | 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1953 | ΑΡΙΘ. 20—21

Η ΔΙΑΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΑΝΑ ΤΟΝ ΞΕΝΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Είναι γνωστόν ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή ἔχει τὴν μεγαλύτεραν κυκλοφορίαν ἐν συγκρίσει πρὸς οἰονδήποτε ἄλλο βιβλίον εἰς τὸν κόσμον, καθὼς ἐπίσης καὶ ὅτι εἶναι τὸ βιβλίον, τοῦ ὁποίου ἐγένοντο αἱ περισσότεραι μεταφράσεις, εἰς τὰς ὀμιλουμένας ἐπὶ τῆς γῆς γλώσσας καὶ διαλέκτους.

Ὁλόκληρος ἡ Ἁγία Γραφή, ἢ μέρη αὐτῆς, ἔχουν μεταφρασθῆ μέχρι τοῦδε εἰς 832 γλώσσας καὶ διαλέκτους.

Ἐκ τῶν μεταφράσεων αὐτῶν 754 τὸν ἀριθμὸν ἐγένοντο ὑπὸ τῆς Βιβλικῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν διάδοσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἐν τῇ Μ. Βρετανίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, καὶ ἐκυκλοφόρησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνὰ τὸν κόσμον διὰ τῆς ἰδίας.

Ἐκ τῶν 832 μεταφράσεων τῆς Ἁγίας Γραφῆς 24 τὸν ἀριθμὸν, ἐγένοντο ἐσχάτως καὶ περιλαμβάνουν 5 Ἀφρικανικὰς γλώσσας, 16 Ἀσιατικὰς καὶ 3 Ὀκεανικὰς τοιαύτας.

Ἐκ τῶν 832 μεταφράσεων, γενομένων εἰς ἀντιστοιχοὺς γλώσσας, 46 μεταφράσεις ἐγένοντο ὑπὸ διαφόρων ὀργανώσεων ἀλλ' ἢ Βιβλικῆ Ἐταιρεία ἐπεχορήγησε ταύτας ἢ ἐν μέρει ἢ διὰ παροχῆς χάρτου ἢ ἐβοήθησεν εἰς τὴν κυκλοφορίαν αὐτῶν.

Δι' 60 ἐν συνόλῳ γλώσσας, ἐκ τῶν 754 μεταφράσεων τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τὴν κυκλοφορίαν ἀνέλαβον ἄλλαι, τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἔχουσαι, ὀργανώσεις.

Δι' ἐκτύπωσιν καὶ κυκλοφορίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἀνὰ τὸν κόσμον, διετέθησαν 608.213 λίραι χάρτιναι Ἀγγλίας κατὰ τὸ ἔτος 1949, 893.000 τὸ ἔτος 1950, 953.805 τὸ ἔτος 1951 καὶ 923.464 τὸ ἔτος 1952.

Ἡ κυκλοφορία τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὰς ὑπὸ σοβιετικὸν

«Τὴν παραθήκην φύλαξον».

(Α' Τιμὸς. 6, 20)

ἐλεγχοῦ Χώρας ἤρχισε τὰ τελευταῖα ἔτη νὰ ἐμποδίζηται προσδευτικῶς, μέχρις οὗτου ἤδη εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν ἀπηγορεύθη παντελῶς.

Μόνον περὶ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως ὑπάρχουν ἀνεξακριβωτοὶ πληροφορίαι, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἐν αὐτῇ ἡ ἐκτύπωσις τῆς Ἀγίας Γραφῆς, εἶναι δὲ γεγονὸς ὅτι ἡ κυκλοφορία αὐτῆς δὲν ἀπαγορεύεται ἐκεῖ.

Εἰς τὴν Πολωνίαν, τὸ ἔτος 1950 αἱ πιέσεις ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν ἐγένοντο περισσότεραι καὶ ἔκτοτε δὲν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐκτύπωσις τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐκεῖ, πλην ὅμως ἐπιτρέπεται ἡ ἔξωθεν ἀποστολὴ ἀντιτύπων αὐτῆς. Οὕτω τὸ ἔτος 1951 διετέθησαν ἐν Πολωνίᾳ καὶ ἐκυκλοφόρησαν 90.000 ἀντίτυπα τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ ὑπάρχει ἐπίσης δυνατότης νὰ ἀποστέληται οἷοσδήποτε ἀριθμὸς ἀντιτύπων ἐλευθέρως.

Ἡ Τσεχοσλοβακία ἔχει ἰδίαν Βιβλικὴν Ἐταιρείαν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐδεμίαν πληροφόριαν ὑπάρχει περὶ τῆς αὐτῆς θέσεως καὶ τῆς δράσεώς της.

Τὸ ἐν Οὐγγαρία Συμβούλιον τῆς Ἀγίας Γραφῆς δύναται νὰ ἐκτυπῶνῃ αὐτήν, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ κάμῃ εἰσαγωγὴν ἀντιτύπων, ἔξωθεν. Τελευταίως κατωρθώθη νὰ ἀποσταλῆ ποσότης χάριτος πρὸς ἐκτύπωσιν ἀντιτύπων τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν, πᾶσα κίνησις δι' ἐκτύπωσιν καὶ διάδοσιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀπηγορεύθη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1951 καὶ ἐντεῦθεν.

Εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν κατ' ἀρχάς ἡ διάδοσις τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀπηγορεύθη, ἀλλ' ἀργότερον ἐπετράπη.

Ὁ ἐπιβαλλόμενος ὅμως μέγας φόρος ἐπὶ τῆς ἔξωθεν εἰσαγωγῆς βιβλίων, παρέχει ἀνυπερβλήτους δυσκολίας εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἐκεῖ καὶ ἀντιτύπων τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Εἰς Κίναν, κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου ἡ κυκλοφορία τῆς Ἀγίας Γραφῆς κατῆλθεν ἐκ τῶν 10.000.000 ἀντιτύπων, εἰς μόνον 70.000.

Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ πολέμου κατεστρώθη πενταετὲς σχέδιον ἀναδημιουργίας καὶ ἐπανακτῆσεως τῆς πεσοῦσης κυκλοφορίας.

Οὕτω τὸ ἔτος 1949 προεμελετήθη ἡ ἐκτύπωσις 2.250.000 ἀντιτύπων τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Τόση ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ζήτησις αὐτῶν, ὥστε παρὰ τὸν γενόμενον προῦπολογισμὸν, μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ ἔτους 1949, ἐξετυπώθησαν καὶ διετέθησαν 3.000.000 ἀντι-

«Οἱ καλῶς προσετώτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν...»
(Α' Τιμοθ. 5, 17)

τύπων τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἠκολούθησε δὲ ἐκτύπωσις ἐτέρων 2.000.000 τοιούτων.

Ἀπὸ τοῦ 1952 ὅμως πᾶσα ἐλευθερία ἀνεστάλη, καὶ πᾶσα κίνησις πρὸς διάδοσιν τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀπηγορεύθη.

Εἰς τὴν Κορέαν, συνέβη λόγῳ τοῦ πολέμου νὰ καοῦν 500.000 ἀντιτύπων τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἰς τὴν Σεούλ, καθὼς καὶ πολλοὶ τόνοι: χάρτου προοριζομένου δι' ἐκτύπωσιν τοιούτων.

Εἰς Ἰαπωνίαν, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1949—1952 διετέθησαν ὑπὲρ τὰ 10.000.000 ἀντιτύπων τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Σημειώτεον, ὅτι καὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ διατίθενται τελευταίως ἀντίτυπα τῶν Ἀγίων Γραφῶν. Οὕτω εἰς ἀγροτικούς Ἰσραηλιτικούς συνοικισμοὺς ἐν Παλαιστίνῃ, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς ἄτομα, μέχρι τοῦδε, ἔχουν διατεθῆ 5.220 ἀντιτύπων ὁλοκλήρου τῆς Ἀγίας Γραφῆς, 1026 ἀντιτύπων τῆς Καινῆς Διαθήκης, καὶ 5.277 ἀντιτύπων διαφόρων βιβλίων ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Οὕτω ἡ Ἀγία Γραφή, ἡ Βίβλος τῆς γνώσεως τῆς ζωῆς, τὸ αἰώνιον Βιβλίον τῆς σωτηρίας, ἐξακολουθεῖ καὶ θὰ ἐξακολουθῇ «εἰς αἰῶνα αἰῶνος», νὰ κατέχη τὴν πρώτην θέσιν διὰ μεταφράσεων καὶ διαδόσεως «εἰς τὴν ὑπ' οὐρανόν».

Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛ. ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΕΡΑΡΧΙΑ

Τοῦ ἁοιδίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Β'.

Ὅτι ἡ ἱεραρχία ἐκ τριῶν ἀποτελεῖτο βαθμῶν, κατὰ τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς, ὑπεδηλώθη ἤδη ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων. Ἡ Ἱερωσύνη μετεδίδοτο διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν εἰδόμενόν δέ, ὅτι τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἑπτὰ διακόνων. Τὸ ἔργον αὐτῶν δὲν ἦτο τυχαίον, οὐ μόνον διότι ἐκ τῆς καλῆς διεξαγωγῆς τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλισθῇ ἐν αὐτῇ ἡ εἰρήνη καὶ νὰ προληφθῶσιν αἱ ἔριδες, ἀλλὰ καὶ διότι διὰ τινὰς ἐξ αὐτῶν συνεδέθη μετὰ τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου, τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου. Ὅθεν οἱ ἐκλεγέντες ἦσαν «μαρτυρούμενοι», τ. ἔ. καλῆς ἀπολαύοντες ὑπολήψεως καὶ γνώμης, ἄνδρες, πλήρεις Πνεύματος ἁγίου. Τούτοις ἐπέθησαν τὰς χεῖρας οἱ Ἀπόστολοι πρὸς μετάδοσιν τοῦ μυστηρίου

«... Μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ».

(Α' Τιμοθ. 5, 17)

τῆς Ἱερωσύνης «προσευξάμενοι». Ἡ περὶ τούτου εἶδησις τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων εἶνε σημαντικωτάτη, δηλοῦσα, ὅτι καὶ διὰ τὸν κατώτερον τῆς Ἱερωσύνης βαθμὸν ἀπηρείτεο χειροτονία. Οἱ Ἀπόστολοι φέροντες ἐν ἑαυτοῖς πάντας τοὺς βαθμοὺς τῆς Ἱερωσύνης καὶ συνεννοῦντες ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἐπισκοπὴν καὶ ἀποστολὴν μετὰ τῆς διακονίας, ἐν γενικωτάτῃ τῆς λέξεως ἔννοιά, καθορίζουσι τοὺς Διακόνους ἐν τῇ εἰδικῇ σημασίᾳ αὐτῆς μετὰ χειροτονίας καὶ ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὅτι ἡ διακονία εἶνε ἰδιαίτερον δῶρημα τῆς θείας χάριτος καὶ ἱερὸν ἀξίωμα, προερχόμενον παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὑπέδειξεν ἐπανειλημμένως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ. Τῶν Πρεσβυτέρων δὲ πρώτην φορὰν ἐγένετο μνεία ἐν Πράξ. 11, 30, ἤτοι 10—12 ἔτη μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων ἔναρξιν τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου. Ἡ πρώτη ὁμως αὕτη μνεία παρουσιάζει αὐτοὺς, ὡς ἦδη ὑφισταμένους ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἱερουσαλῆμ καὶ ἰδιαίτερον κατέχοντας ἀξίωμα, γνωστοὺς ὄντας καὶ τοῖς ἐν Ἀντιοχείᾳ χριστιανοῖς, οἵτινες ἔπειψαν τὰς ἔνεκα τοῦ ἐπὶ Κλαυδίου λιμοῦ λογίας διὰ τοὺς ἐν Ἱερουσαλῆμ ἀδελφούς. Ὅτι δὲ ὑπὸ τοὺς Πρεσβυτέρους ἐν ταῖς Πράξεσι δηλοῦνται οἱ κατέχοντες ἱερὸν ἀξίωμα, ὑποδεικνύεται καὶ ἕξ ἄλλης αὐτῶν μνείας. Ἐν Πράξ. 14, 21—23 λέγεται ὅτι οἱ Ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Βαρνάβας «εὐαγγελισάμενοι... καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει... χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς Πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστεῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύκασιν». Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου πρόδηλον καθίσταται, ὅτι οἱ Πρεσβύτεροι ἐξελέγοντο καὶ ἐχειροτονοῦντο διὰ προσευχῆς καὶ νηστείας καὶ διωρίζοντο δι' ἐκάστην Ἐκκλησίαν. Ὡστε Πρεσβύτεροι ἦσαν οὐχὶ οἱ λόγῳ ἡλικίας ἢ γένους προέχοντες ἐν ταῖς κοινότησι τῶν χριστιανῶν, ἀλλ' οἱ ὄρισμένον καὶ ἀναγκαῖον διὰ τὴν ζωὴν ἐκάστης Ἐκκλησίας κατέχοντες ἱερὸν ἀξίωμα. Ἡ ἴδρσις Ἐκκλησίας τινὸς ἀπῆται, κατ' ἀνάγκην, τὴν ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν ἰδιαίτερον λειτουργῶν αὐτῆς, οἵτινες μετὰ τοὺς Ἀποστόλους κατεῖχον σημαντικὴν θέσιν ἐν τῇ Ἀποστολικῇ ἐποχῇ, διακρινόμενοι τῶν λοιπῶν πιστῶν, ὡς δηλοῦται πάλιν ἐν τῶν Πράξεων, οἷον 14, 4 «ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων καὶ ὑπὸ τῶν Πρεσβυτέρων»—22, «τοῖς Ἀποστόλοις καὶ τοῖς Πρεσβυτέ-

«Ἄξιός ἐστις ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ».

(Α' Τιμοθ. 5, 18)

19), τὸν Βαρνάβαν (Πράξ. 15, 14), τὸν Ἐπαφρόδιτον (Φιλιπ. 2, 25) καὶ ἄλλους, οἵτινες παρίσταντο ὡς ἄμεσοι διάδοχοι τῶν πρώτων καὶ ἄμεσως ὑπὸ τοῦ Κυρίου κληθέντων Ἀποστόλων. Ἐκτὸς τούτων ὑπῆρχον ἤδη καὶ οἱ Ὁ μαθηταὶ (Λουκ. 10, 1. 17), οἱ ὑπὸ τοῦ Κυρίου κληθέντες. Βλέπομεν δὲ καὶ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ἔξαιρέτως ἀναδεικνύοντά τινας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὡς τὸν Τιμόθεον καὶ Τίτον, οὓς καθορίζει ὡς ἄμεσους διαδόχους αὐτοῦ. Αἱ πρὸς αὐτοὺς λεπτομερεῖς ὁδηγίαι καὶ ὑποδείξεις ἐν ταῖς ποιμαντικαῖς ἐπιστολαῖς οὐδεμίαν καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, ὅπερ ὡς ὄλως ἔξαιρετικὸν παρίσταται ἐν σχέσει πρὸς τὸ τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων. Εὐθύς δὲ μετὰ τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν ἐν τέλει τοῦ ἀποστολικοῦ αἰῶνος ἔχομεν, ἔκτὸς τοῦ Ἰακώβου Ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους καὶ ἀποστολικοὺς ἄνδρας, τὸν Πολύκαρπον ἐν Σμύρῃ, τὸν Ἰγνάτιον ἐν Ἀντιοχείᾳ, τὸν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ παραστήσαντα τὰ μάλιστα διακεκριμένως τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τῆς ἱερωσύνης. Περιττὸν δὲ νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ διάκρισις τῶν βαθμῶν τούτων δέον νὰ ἀναζητῆται ἐν ταῖς ἐνεργείαις αὐτῶν κυρίως καὶ οὐχὶ ἐν τοῖς ὀνόμασι «Τότε γὰρ ἐκοινωνοῦν τοῖς ὀνόμασι καὶ διάκονος ὁ Ἐπίσκοπος ἐλέγγο» καὶ τὰνάπαλιν (Π. 62, 185).

Ἐκ πάντων τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων καταφαίνεται, ὅτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶνε ἀναγκαῖα ἰδιαίτερα ποιμαίνουσα τάξεις τῶν τριῶν τῆς ἱερωσύνης βαθμῶν πρὸς ἐπιτέλειν τῆς ποιμαντικῆς διακονίας. «Καθάπερ γὰρ ἐν σώματι, λέγει Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, τὸ μὲν ἄρχον ἐστὶν καὶ οἷον προκαθεζόμενον, τὸ δὲ ἀρχόμενον καὶ ἀγόμενον, οὕτω καὶ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις διέταξεν ὁ Θεὸς ἰσότητος νόμῳ τῆς ἐχούσης τὸ κατ' ἀξίαν ἢ καὶ προνοίας, ἢ τὰ πάντα συνέδεσε, τοὺς μὲν ποιμαίνεσθαι τε καὶ ἄρχεσθαι, ὅσους τοῦτο λυσιτελέστερον καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πρὸς τὸ δέον ἰθυνομένους, τοὺς δὲ εἶναι ποιμένας καὶ διδασκάλους πρὸς τὸν κἀταρτισμὸν τῆς Ἐκκλησίας, ὅσοι τῶν πολλῶν εἰσὶν ἀνατέρω κατ' ἀρετὴν καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν οἰκείωσιν, λόγον ψυχῆς πρὸς τὸ σῶμα ἢ νοῦ πρὸς ψυχὴν ἐπέχοντας, ἢ ἀμφοτέρω συνδεθέντα ἀλλήλοις καὶ συγκραθέντα τὸ τε ὑστεροῦν καὶ τὸ πλεονάζον, ὥσπερ ἐν μέλεσι, καὶ τῇ ἀρμονίᾳ τοῦ Πνεύματος συμβιβασθέντα καὶ συνδεθέντα ἐν ἄρτιον ἀποδειχθῆ ἰσῶμα, καὶ αὐτοῦ Χριστοῦ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ὄντως ἐπάξιον» (Π. 35, 409. 36, 185).

«Οὐδὲν γὰρ εἰσηγάχαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα».
(Α' Τιμοθ. 6, 7)

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΑΞΙΣ

Η ΤΕΛΕΣΙΣ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

Ὁ Ἱερεὺς, λαμβάνων τὴν θεῖαν χάριν παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ μεταδίδων αὐτὴν εἰς τοὺς διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τελουμένων θεῶν Μυστηρίων δεχομένους αὐτὴν χριστιανούς, γίνεται ὄργανον τοῦ Θεοῦ καὶ ὀφείλει κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν θεῶν Μυστηρίων καὶ ἱερῶν τελετῶν νὰ εἶναι εὐλαβής, ἤρεμος, ταπεινός, πρᾶος, γλυκὺς καὶ οὐχὶ εὐέξαπτος, ἔστω καὶ ἂν παρουσιάζωνται ἀταξία παρὰ τῶν μὴ σεβομένων τὸν ἱερὸν χώρον καὶ τὴν ἱερὰν ἀκολουθίαν, καὶ νὰ φροντίξῃ διὰ τὴν ἐν γένει ἱεροπρεπῆ τέλεσιν καὶ τὴν καθ' ὄλον ἀνταξίαν πρὸς τὴν ἱερότητά των ἐμφάνισιν τῶν ἱερῶν Μυστηρίων. Διότι ἡ ἀπροσεξία, καὶ περὶ τὰ ἐλάχιστα ἰκομή, καταρρίπτει τὴν ἀξίαν τῶν τελουμένων εἰς τὴν συνείδησιν τῶν πιστῶν καὶ τοὺς σκανδαλίζει πολλάκις ἀνεπανορθώτως.

α') Προκειμένου περὶ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος, δέον ἢ ἱερά Κολυμβήθρα νὰ εἶναι καθαρά πάντοτε, ἐσωτερικῶς γαλβανισμένη καὶ ἐξωτερικῶς ἀπαστραπτουσα ἐκ καθαριότητος, ἵνα μὴ προκαλῆ ἀηδίαν· νὰ φυλάσσεται δὲ οὐχὶ εἰς τὴν ἀποθήκην, ἀλλ' εἰς γωνίαν τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, κεκαλυμμένη διὰ εἰδικοῦ καλύμματος.

Κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ Βαπτίσματος ἡ Κολυμβήθρα δέον νὰ τοποθετῆται ἐπὶ λευκοῦ τετραγώνου ὑφάσματος, δυναμένου νὰ πλύνηται εὐχερῶς, ὅπισθεν δὲ αὐτῆς μικρὸν τραπέζακι μὲ κάλυμμα καθαρὸν, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀποθέτῃται τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ τὸ Μυροδοχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ μεταφέρῃ οἰοσδήποτε ἄλλος, πλὴν τοῦ Ἱερέως, ἐκ τῆς καθωρισμένης ὅπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης καὶ κάτωθι τῆς ἀκοιμήτου κανδήλας θέσεώς του. Ἐν ὑπάρχῃ δισκέλιον δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆ ὁμοίως, ὅμως εὐπρεπισμένον. Ἐπὶ δὲ τῆς Κολυμβήθρας τοποθετοῦνται τρεῖς κηρία ἀνημμένα.

Εἰς τὰ Μυστήρια τὰ ἀρχόμενα διὰ τοῦ «Εὐλόγημένη ἡ Βασιλεία» κτλ. καὶ κατὰ τὴν τέλεσιν ἐπομένως καὶ τοῦ Βαπτίσματος, δέον ὁ Ἱερεὺς νὰ φέρῃ ἐπιτραχήλιον καὶ φελόνιον ὁ δὲ Διάκονος στιχάριον καὶ ὠράριον.

Ὁφείλει ὁ Ἱερεὺς βαπτίζων νὰ τηρῇ τὰς τρεῖς καταδύσεις καὶ τρεῖς ἀναδύσεις εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ οὐχὶ

«Ἐχοντες δὲ τροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα».
(Α' Τιμοθ. 6, 8)

ἐκ φόβου ἢ ἀπειρίας νὰ ρίπτῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ ὕδωρ, ὁπότε δὲν βαπτίζει ἀλλὰ ραντίζει, ὅμοια μὲ τοὺς δυτικούς.

Ὅμοίως ὑποχρεοῦνται οἱ Ἱερεῖς, συμφώνως πρὸς τὰς Ἐγκυκλίους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δέχωνται κατὰ τὸ Βάπτισμα πλείονα τοῦ ἐνὸς ὀνόματα τοῦ βαπτιζομένου, καὶ πλείονας τοῦ ἐνὸς ἀναδόχου. Τὰ δὲ ὀνόματα τὰ διδόμενα νὰ εἶναι χριστιανικά καὶ ἑλληνικά. Τὸ «Πιστεύω» πρέπει νὰ τὸ ἀπιγγέλλῃ ὁ ἀνάδοχος, ἔστω καὶ βοηθούμενος παρὰ τοῦ Ἱερέως. Ἀνάδοχος δὲ ἑτερόδοξος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ γίνεται δεκτός, συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας.

Προκειμένου νὰ προσέλθῃ τις ἐξ ἄλλου δόγματος εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δέον οὗτος νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὸν οἰκεῖον Ἐφημέριον αἴτησιν, ἀναφέρουσαν καὶ τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους ζητεῖ νὰ γίνῃ Ὁρθόδοξος, τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ δόγμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει, τὴν αἴτησιν δὲ ταύτην θὰ διαβιβάζῃ ὁ Ἐφημέριος πρὸς τὸν Ἀρχιερέα του, ἵνα ἀποφανθῇ ἐπ' αὐτῆς. Οὗτος, ἂν ἐγκρίνῃ, θὰ ὁρίσῃ πνευματικὸν πατέρα διὰ τὴν κατήχησιν τοῦ αἰτοῦντος καὶ, ὅταν οὗτος ἀναφέρῃ ἐγγράφως ὅτι ὁ αἰτήσας κατηχήθη καὶ εἶναι ἕτοιμος πλέον νὰ δεχθῇ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, τότε θὰ δοθῇ ἡ παραγγελία νὰ βαπτισθῇ ἢ νὰ γίνῃ δεκτός διὰ τοῦ Ἁγίου Χορίσματος. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐντολῆς ταύτης θὰ ἀναφερθῇ εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν ἐγγράφως, ἵνα ὁ νεοφώτιστος καταγραφῇ εἰς τὸ εἰδικὸν βιβλίον αὐτῆς μὲ τὸ νέον ὄνομα, ὅπερ θὰ λάβῃ, καθὼς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀναδόχου.

β') Τὰ Μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Γάμου, δέον νὰ γίνωνται ἐν τῷ Ναῷ καὶ μόνον κατ' ἄκραν οἰκονομίαν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἢ κατ' οἶκον τέλεισι: τοῦ μὲν Βαπτίσματος, ἐφ' ὅσον εἶναι βεβαιωμένη παρ' ἱατροῦ ἀσθένεια καὶ ὅταν εἶναι βαρὺς χειμῶν ἢ ἐπιδημία ἀσθeneίας, τοῦ δὲ Γάμου, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι λόγοι σοβαροί, ἐκτιμώμενοι μόνον ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἀρχιερέως.

γ') Ὁ Ναός, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ τελεσθῇ τὸ Μυστήριον τοῦ Γάμου δέον κατὰ τὴν ὥραν τῆς τελέσεως αὐτοῦ νὰ εἶναι ἐλεύθερος, ἀπομακρυνομένων τῶν παιδιῶν, τὰ ὁποῖα θορυβοῦν καὶ καλὸν θεωροῦμεν, ὅπως εἰς τοὺς μεγάλους, Ναοὺς ὅπου γίνονται πολλοὶ γάμοι καὶ δὲν ὑπάρχει σολέας, νὰ ὑπάρχῃ μία ἐξέδρα ξυλίνη, τοποθετημένη εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐπάνω

«Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου καὶ ἐπιθυμίας ἀνοήτους πολλὰς καὶ βλαβεράς...»
(Α' Τιμοθ. 6, 9)

αὐτῆς νὰ τοποθετῆται τραπεζάκι μὲ κάλυμμα καθαρὸν καὶ ἐπ' αὐτοῦ δίσκος μὲ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐπ' αὐτῆς δὲ νὰ ἴσταται ὁ Ἱερός Κληρὸς μετὰ τῶν μελλονύμφων, τοῦ παρανύμφου καὶ τῶν γονέων, ἵνα οἱ πέριξ ταύτης προσκεκλημένοι παρακολουθῶσι τὸ Μυστήριον.

Ὅταν ὁ Ἱερεὺς λέγῃ «Εὐλογημένη ἡ βασιλεία», κλίνουν τὰς κεφαλὰς τῶν οἱ μελλονύμφου καὶ ἐπ' αὐτῶν εὐλογεῖ διὰ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

Τὰς εὐχὰς τοῦ Μυστηρίου τοῦ Γάμου καὶ τοῦ Βαπτίσματος, ὅπως καὶ παντὸς ἄλλου Μυστηρίου καὶ ἱερᾶς Ἀκολουθίας, ὀφείλει ὁ Ἱερεὺς νὰ ἀπαγγέλλῃ μεγαλοφώνως καὶ εὐκρινῶς, ὥστε νὰ δύνανται νὰ παρακολουθῶσι ταύτας οἱ παριστάμενοι μετ' εὐλαβείας, οὐδεμίᾳ δὲ παράλειψις εἶναι ἐπιτετραμμένη.

Ὅφείλουν οἱ Ἱερεῖς νὰ μὴ παρασύρονται ἐκ τῶν τυχόν ἀταξιῶν τῶν παρισταμένων καὶ νὰ μὴ ὀργίζωνται, κατὰ τὴν ὥραν τῆς χαρᾶς τῶν πάντων καὶ νὰ τὴν μεταβάλλουν εἰς λύπην καὶ ἀγανάκτησιν. Ὁ Ἱερεὺς ὡς πνευματικὸς Πατήρ, ὀφείλει νὰ χαίρῃ πρῶτος μετὰ τῶν χαιρόντων. Δύναται δὲ μὲ γλυκύτητα καὶ καλωσύνην νὰ ὑποδείξῃ καὶ διδάξῃ τὴν σοβαρότητα τοῦ Μυστηρίου καὶ νὰ τονίσῃ, ὅτι πρέπει νὰ προσέξουν εἰς τὴν ἀκολουθίαν καὶ κατὰ τὸ «Ἡσαΐα χόρευε» νὰ χρησιμοποιοῦν μόνον ἄνθη καὶ ρύζι καὶ ὄχι, κατὰ τὸ ἐπικρατῆσαν βάρβαρον ἔθιμον, νὰ κτυποῦν νεοσύμφους καὶ ἱερεῖς μὲ τὰ κουφέτα.

Τὸ κοινὸν ποτήριον δέον νὰ προσφέρηται μόνον εἰς τοὺς μελλονύμφους.

δ') Ὅσακις ὁ Ἱερεὺς καλεῖται νὰ τελέσῃ τὸ Μυστήριον τοῦ Εὐχελαιίου, δέον νὰ πράττῃ τοῦτο μετ' ἄκρας προσοχῆς καὶ κατανύξεως, ἀναγινώσκων τὰς εὐχὰς καὶ τὰ ἀναγνώσματα εὐπρεπῶς καὶ ἄνευ παραλείψεων. Κατὰ δὲ τὴν Μεγάλην Τετάρτην εἰς τὴν καθωρισμένην ἀπογευματινὴν ὥραν, θὰ τελεῖται τὸ Μυστήριον τοῦτο ἐν τῷ Ναῷ πρὸς ἁγιασμόν τῶν πιστῶν.

Τὰ ἀνωτέρω σημεῖα ἐὰν προσέξῃ ὁ Ἱερεὺς θὰ προλάβῃ πολλὰ ἄτοπα, τὰ ὁποῖα γίνονται συνήθως κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν θείων Μυστηρίων. Καὶ θὰ προσέξῃ ἀσφαλῶς, ὅταν ἔχη βαθεῖαν τὴν συναίσθησιν τῆς ἱερότητος τῶν τελουμένων.

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

«... Αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπόλειπν». (Α' Τιμοθ. 6, 9)

Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Β'.

Τὰ σημειωθέντα εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον μας περὶ τῆς Ἐξομολογήσεως τῶν παιδιῶν διέγραψαν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὴν χρησιμότητα τῆς παιδικῆς ἐξομολογήσεως καὶ τὴν ἔναντι αὐτῆς θέσιν τοῦ πνευματικοῦ πατρός. Τὰ γενικὰ ὅμως ταῦτα δὲν ἀρκοῦν διὰ νὰ ἀποτελέσουν ἰκανὸν βᾶθρον, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ ὁ Ἐξομολόγος στηριζόμενος χωρήσῃ ἐπὶ τὸ ἔργον του, ἄνευ κινδύνου νὰ διαπράξῃ σοβαρὰ καὶ πολλάκις μοιραῖα σφάλματα διὰ τὴν παιδικὴν ψυχὴν. Διὰ τοῦτο ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἐπισύρωμεν τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τιῶν σημείων τῆς ψυχολογίας τοῦ παιδιοῦ, ὡς αὕτη διεμορφώθη τοὺς τελευταίους χρόνους ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ψυχολογίας τοῦ βᾶθους καὶ τῶν παρατηρήσεων διασήμων παιδαγωγῶν ψυχολόγων.

Τὸ παιδί εἶναι μία ὑπαρξίς ἐντελῶς διάφορος ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς μεγάλους. Ἡ διαφορὰ του δὲν ἔγκειται εἰς τὴν διαφορὰν τῆς ἡλικίας καὶ τῆς σωματικῆς μόνον διαπλάσεως. Αἱ σωματικαὶ καὶ του δυνάμεις καὶ ἰκανότητες εἶναι βεβαίως ἀκόμη ἀνανάπτυκτοι καὶ ἀτελεῖς. Δὲν ἀντέχει εἰς χειρωνακτικὰς καὶ διανοητικὰς κοπώσεις μακροῦς διαρκείας, ὅπως συμβαίνει εἰς ἡμᾶς. Αἱ διαφοραὶ ὅμως αὗται εἶναι ἐξωτερικαὶ καὶ διὰ τοῦτο ὑποπίπτουν εἰς τὴν ἀντίληψιν παντὸς εὐρυσκομένου καὶ εἰς ἀπλῆν μετὰ τοῦ παιδιοῦ ἐπαφὴν καὶ σχέσιν. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀπ' ἀρχαιότατων χρόνων ἡ παιδαγωγία ἐλάμβανε πάντοτε ὑπ' ὄψει τὰ στοιχεῖα αὐτὰ τῆς παιδικῆς ζωῆς καὶ συνεμόρφωνε τὰς ἐνεργείας τῆς συμφώνως πρὸς τὰς σωματικὰς καὶ διανοητικὰς ἰκανότητας τοῦ παιδιοῦ. Ἡ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὴν ψυχικὴν του σύνθεσιν καὶ τὸν ψυχοδιανοητικὸν του βίον. Ἡ μελέτη τῶν παιδικῶν ἐκδηλώσεων τῶν ἐλαττωμάτων καὶ παρεκτροπῶν καὶ ἡ ἀνεύρεσις τῶν αἰτίων αὐτῶν ὠδήγησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν διερεῦνησιν τοῦ ψυχικοῦ κόσμου τοῦ παιδιοῦ ἐν τῇ βαθυτέρᾳ του ὑποστάσει. Ἐθεμελιώθη τοιοῦτοτρόπως νέος τρόπος ἀντιμετωπίσεως τῶν προβλημάτων, ποὺ ἀπασχολοῦν τὸν ψυχικὸν βίον τοῦ παιδιοῦ. Νέα πορίσματα ἐξήχθησαν καὶ νέα μέθοδοι καθοδηγήσεώς του πρὸς διαμόρφωσιν χαρακτῆρος, ἡθους καὶ ἐν γένει προσωπικότητος ἐπενοήθησαν παρ' εἰδικῶν ψυχολόγων καὶ παιδαγωγῶν. Αἱ μέθοδοι αὗται ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὸ τῶν ἀσχολουμένων με

«Ρίξα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία...»

(Α' Τιμοθ. 6, 10)

τὴν καλλιέργειαν τῆς παιδικῆς ψυχῆς μὲ ἄριστα, ἐν πολλοῖς, ἀποτελέσματα.

Εἶναι προφανές, ὅτι ὁ πνευματικὸς πατὴρ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ τελῇ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν νέων τούτων συμπερασμάτων καὶ μεθόδων τῆς ἐπιστήμης τῆς παιδικῆς ψυχολογίας. Ἡ γνῶσις αὕτη θὰ τῷ προσφέρῃ τὰ μέσα οὐ μόνον νὰ διαγινώσκη τὴν αἰτίαν τῶν παιδικῶν ἐλαττωμάτων, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνευρίσκη τὰ κατάλληλα μέσα θεραπείας τούτων. Ἡ ἐμπειρία καὶ αἱ ἐμπειρικαὶ λύσεις ἔχουν ἐνίοτε ποῖαν τινὰ ἀξίαν, ἀλλ' ἐν πολλοῖς ζημιώνουν, ἀντὶ νὰ ὠφελήσουν. Μόνον ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ μελετημένη ἀτένισις τῶν προβλημάτων τῆς παιδικῆς ψυχῆς ἐγγυᾶται ἀσφαλέστερα καὶ καλὰ ἀποτελέσματα. Διὰ νὰ ἀποκτηθῇ ὅμως τοιαύτη τις γνῶσις, ἀνάγκη νὰ ἐγκύψῃ ὁ πνευματικὸς εἰς μελέτας ψυχολογικῶν καὶ παιδαγωγικῶν συγγραμμάτων, ἅτινα εὐτυχῶς κυκλοφοροῦν καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Διὰ τῆς μελέτης αὐτῆς θὰ καταστῇ ἱκανὸς νὰ χειρίζηται τὰ προβλήματα τῆς ψυχῆς τῶν παιδιῶν κατὰ τρόπον ἐπιστημονικόν, ἀσφαλῶς συντελοῦντα εἰς τὴν ψυχικὴν των τελειοποίησιν.

Ἡ ἔρευνα τῆς παιδικῆς προσωπικότητος δὲν εἶναι ἐγγχείρημα εὐκόλον. Τὸ παιδί εἶναι προσωπικότης σύνθετος μὲ συνεχεῖς μεταβολάς. Καθὼς ὁ ἄνθρωπος διέρχεται διαφόρους ἡλικίας, τὴν βρεφικὴν, τὴν παιδικὴν, τὴν ἐφηβικὴν καὶ τέλος φθάνει εἰς τὴν ἀνδρικὴν, οὕτω καὶ ἐκάστη ἡλικία ἔχει τὰς φάσεις της καὶ τὰ χαρακτηριστικά της. Εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἣτις ἐλκύει νῦν τὸ ἐνδιαφέρον μας, τὸ παιδί διέρχεται ἀπὸ διάφορα στάδια. Αἱ ἐκδηλώσεις του, προῖόν ἐσωτερικῶν καὶ διανοητικῶν μεταβολῶν, ποικίλλουν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, διότι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος καὶ τῶν ψυχικῶν του ἱκανότητων αὐξάνει ἀλματωδῶς, ὥστε τὸ παιδί τῆς σήμερον νὰ εἶναι τελείως διάφορον ἀπὸ ὅ,τι τὸ ἴδιον ἦτο χθές. Αἱ ἀπότομοι καὶ ταχεῖαι αὗται μεταβολαὶ θέτουν συχνάκις τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὸ παιδί εἰς τοιαῦτα προβλήματα, ὥστε πολλὴ ἱκανότης ἀπαιτεῖται διὰ τὴν προσαρμογὴν τῶν μεθόδων, τῶν καταλλήλων διὰ τὴν καθοδήγησίν του.

Ἡ προσωπικὴ ἐκάστου ἐξ ἡμῶν πῆρα τῆς παιδικῆς μας ζωῆς δὲν ἀρκεῖ, διὰ νὰ μᾶς ἐφοδιάσῃ μὲ ἱκανότητας διὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς ζωῆς τοῦ παιδιοῦ, διὰ δύο κυρίως σοβαροὺς λόγους: α) διότι ἡ ἰδική μας παιδικὴ ζωὴ ἀπέχει χρονικῶς τόσον,

«...Ἦς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἐκυτοῦς περιέπειραν δυνάεις πολλὰς».

(Α' Τιμοθ. 6, 10)

ὥστε καὶ ἡ ἱκανώτερα μνήμη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συγκρατήσῃ τὰς λεπτομερείας—τόσον ἀπαραιτήτους—διὰ τὴν μελέτην τοῦ παιδικοῦ ψυχικοῦ βίου. Εἶναι σφάλμα βασικὸν νὰ ρυθμίζωμεν τὴν ἔναντι τοῦ παιδιοῦ διαγωγὴν μας καὶ τὰς διὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρός του ἐνεργείας μας, στήριζόμενοι ἐπὶ ἔλλειπῶν ἀναμνήσεων. Ἀκόμη καὶ ἡ φαντασία μας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀφεθῆ ἑλευθέρα διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν κενῶν τῆς μνήμης. β) Τὰ παιδιά, καίτοι ἐκ τῆς ζωῆς των ἔχουν κοινὰ γνωρίσματα, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζουν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὡς τοιαύτην, ἐμφανίζουσι, παρὰ ταῦτα, τοσαύτας ἀτομικὰς διαφοράς, ὥστε ἕκαστον νὰ διαφέρῃ οὐσιωδῶς τοῦ ἄλλου. Ἡ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὴν διάφορον ἐκάστου παιδιοῦ ἀντιληπτικὴν, ἀφομοιωτικὴν, ἀναμνηστικὴν, φανταστικὴν κλπ. ἱκανότητας καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ἐκάστου ψυχὸσύνθεσιν.

Αἱ διαφοραὶ αὗται ὀφείλονται εἰς τρεῖς σοβαροὺς λόγους, οἵτινες ἀδιαφιλονεικῶς διαμορφώνουσι τὸν παιδικὸν χαρακτῆρα.

1) Ἡ κληρονομικότης ἀποτελεῖ τὴν πρῶτην σοβαρὰν αἰτίαν διαμορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ παιδιοῦ. Τὸ λαϊκὸν ἀπόφθεγμα : «τὸ μῆλο πέφτει κάτω ἅπ' τὴ μηλιὰ» αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν διετύπωσε. Αἱ ἑξαιρέσεις δὲν ἀναιροῦν τὸν κανόνα. Οὕτω οὐ μόνον τὰ ἐκ διαφόρων γονέων τέκνα, ὡς ἐκ τῆς διαφοροῦ κληρονομικότητός των, ἐμφανίζουσι μεταξύ των διαφοράς, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὰ τέκνα τῶν αὐτῶν γονέων παρουσιάζουσι μεταξύ των ἀνομοιότητα, ἐφ' ὅσον, ὡς βεβαιοῦν οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδικῶς ἀσχολούμενοι, ἀκόμη καὶ ἡ ψυχικὴ τῶν γονέων κατάστασις κατὰ τὴν σύλληψιν παίζει σπουδαῖον ρόλον διὰ τὴν ψυχοσωματικὴν ἐξέλιξιν τοῦ παιδιοῦ.

2) Τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῆ τὸ παιδί, ἀσκεῖ ἐπίσης σοβαροτάτην ἐπίδρασιν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος. Ὡς τοιοῦτον δὲ δέον νὰ νοηθῆ οὐ μόνον τὸ οἰκογενειακόν, ἀλλὰ καὶ τὸ σχολικόν καὶ τὸ κοινωνικόν περιβάλλον. Οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι κυρίως τὸ οἰκογενειακόν περιβάλλον ἐνέχει τὴν μεγαλυτέραν σπουδαιότητα, ἀλλὰ δοθέντος ὅτι ἡ ἐξέλιξις τοῦ παιδικοῦ χαρακτῆρος ἀκολουθεῖ χρονικὴν πορείαν ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ 3ου καὶ τελευτῶσαν εἰς τὸ 13ον ἔτος, διαρκεῖ δηλαδὴ ὀλόκληρον δεκαετίαν, εἶναι φυσικόν νὰ ἐπηρεασθῆ σοβαρῶς καὶ ἀπὸ τὸ ἔξω τῆς οἰκογενείας τοῦ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου δαπανᾷ μέγιστον μέρος τοῦ χρόνου τῆς παιδικῆς του ζωῆς. Δυναταί τις σοβαρῶς νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ἐπίδρασιν ἣν ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς ψυχῆς

«Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε...»

(Α' Τιμοθ. 6, 11)

του, ὁ κινήματογράφος, εἰς τὸν ὁποῖον τὰ παιδιὰ, τῶν ἀστικῶν κυρίως κέντρων, τόσον ἀβασανίστως ἀφήνονται νὰ φοιτοῦν; Καὶ ὁ κινήματογράφος εἶναι ἐν μόνον στοιχεῖον ὑπὸ τοῦ περιβάλλοντος προσφερόμενον εἰς τὸ παιδί. Τοιαῦτα μέσα ἀγαθὰ καὶ πονηρὰ ὑπάρχουν ἄφθονα, ἱκανὰ νὰ ἀσκήσουν ἀποφασιστικὴν ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ παιδιοῦ ἐπίδρασιν.

Εἶναι ἐκτὸς ἀμφιβολίας, ὅτι ἡ σπουδαιότης τοῦ περιβάλλοντος εἶναι μεγαλύτερα τῆς κληρονομικότητος, διότι κληρονομίαι κακαὶ ἢ ἀγαθαὶ μεταβάλλονται σὺν τῷ παρόδῳ τοῦ χρόνου ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν, ἣν ἀσκεῖ τὸ περιβάλλον. "Ἄλλως τε, ἡ κληρονομικότης δὲν εἶναι ποτὲ τοιαύτης ἰσχύος, ὅστε ἀναγκαστικῶς τὰ παιδιὰ π.χ. τῶν μεθύσων νὰ γίνων μεθύσα κλπ. Ἐκεῖνο, ποὺ κληρονομοῦν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των, δὲν εἶναι τὸ ἐλάχιστον ἢ ἡ ἀρετή, ἀλλ' ἡ κλίσις πρὸς αὐτά. Ἡ κλίσις ὅμως αὕτη δύναται νὰ ἀκολουθῇ πορείαν ἐξελίξεως τοιαύτην, οἷαν τὸ οἰκογενειακὸν καὶ κοινωνικὸν περιβάλλον χαράσσει. Ἐάν, κατὰ ταῦτα, ὁ Πνευματικὸς καὶ ἡ Ἐξομολόγησις καταλάβῃ σημαίνουσαν θέσιν εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ παιδιοῦ, εἶναι φανερόν, ὅτι θὰ ἀσκήσῃ τοιαύτην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ χαρακτῆρος παρὰ τῷ παιδί, οἷαν οὐδεὶς ἄλλος πλὴν αὐτοῦ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀσκήσῃ.

3) Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν κληρονομίαν, ποὺ λαμβάνει ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ζῆ, κινεῖται καὶ ἀναπτύσσεται τὸ παιδί, ἔχει ἐντὸς αὐτοῦ καὶ τὴν ἰδίαν ἱκανότητα, ἡ ὁποία σπουδαίαν ἐπίσης θέσιν κατέχει εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος του. Ἐκεῖνο, ποὺ προσπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψίν του, προερχόμενον ἐκ τοῦ περιβάλλοντος τὸ ἀποδέχεται ἢ τὸ ἀπορρίπτει. Ἡ ἱκανότης αὕτη ἀνήκει πολλάκις εἰς τὸ ἴδιον τὸ παιδί, εἶναι κτῆμά του. Ἐχει, ἄλλαις λέξεσι, τὴν ἱκανότητα νὰ λαμβάνῃ τὸ ἴδιον συνειδητὴν ἀπόφασιν, ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὴν κληρονομικότητα ἢ τὸ περιβάλλον καὶ πολλάκις ἀντίθετον πρὸς αὐτά. Ἡ ἱκανότης αὕτη, διαγινωσκομένη, ὑπὸ τοῦ Ἐξομολόγου καὶ καταλλήλως χειραγωγουμένη ἄριστα δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ παρ' αὐτοῦ διὰ τὴν ἐξουδετέρωσιν ἰσχυρῶν κλίσεων τῆς κληρονομικότητος καὶ ἐπίσης ἰσχυρῶν κακῶν ἐπιδράσεων τοῦ οἰκογενειακοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος. Ἐννοεῖται, ὅτι ἐνταῦθα ἐνεδρεύει ὁ ἐξῆς κίνδυνος. Ὁ Πνευματικὸς, ἐν τῇ ἐπαινετῇ αὐτοῦ ἐπιθυμίᾳ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν τοιαύτην ἱκανότητα τοῦ

<... Δίωκε δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραύτητα...>

(Α' Τιμοθ. 6, 11)

παιδιοῦ ὅπως ἀποκρούσῃ τὰς κακὰς ἐπιδράσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ του περιβάλλοντος, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ τὸ φέρῃ εἰς ἀνοικτὴν ἢ κεκαλυμμένην ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς οἰκείους του καί, ἰδίᾳ, πρὸς τοὺς γονεῖς του. Ἀντιλαμβάνεται πᾶς τις ὁποῖον χάσμα θὰ ἀνοιγῇ, οὕτω, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδιοῦ, ὅταν πιστεύσῃ, ὅτι οἱ γονεῖς του οὐ μόνον ἔχουν ἄδικον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς συμπεριφορᾶς των ἀπεργάζονται ζημίαν εἰς αὐτό. Τὸ παιδί ἔχει λεπτήν, λεπτοτάτην ψυχὴν, εὐκόλως τραυματιζομένην, καὶ ὅταν πολλάκις δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ ὑποπτευθῶμεν. Τὰ ψυχικὰ δὲ τραύματα τοῦ παιδιοῦ ἀλλοιώνουν τὸν χαρακτῆρά του, καὶ τὸν διαστρέφουν μέχρι σημείου, ὥστε πολλὰ ἔλαττώματα καὶ ἁμαρτήματα εἰς τὴν ἐφηβικὴν καὶ ἀνδρικὴν ἡλικίαν νὰ ἔχουν τὴν αἰτίαν των εἰς τὴν ψυχικὰ τραύματα τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Μεγίστη δεξιότης ψυχολογικὴ καὶ παιδαγωγικὴ, ἐπομένως, δέον νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν Ἐξομολόγον τῶν μικρῶν παιδιῶν ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ λεπτοτάτου λειτουργημάτων του, καὶ ἰδίᾳ προκειμένου νὰ τὸ παρωθήσῃ εἰς πράξεις ἀντιτιθεμένας εἰς τὴν ὑπὸ τῶν γονέων του καὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ του περιβάλλοντος ἀσκουμένην ἐπίδρασιν. Τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι εὐκόλον. Ἐνώπιόν του τίθεται τὸ ἀμείλικτον δίλημμα: Νὰ συμβουλευσῇ τὸ παιδί, ὅταν αἱ συμβουλαὶ του θὰ κλονίσουν τὸν πρὸς τοὺς γονεῖς του ὀφειλόμενον σεβασμὸν καὶ θὰ διαταράξουν τὰς μετ' αὐτῶν σχέσεις του; ἢ νὰ ἀφήσῃ τὸ παιδί νὰ ὑφίσταται τὰς κακὰς ἐπιδράσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ του περιβάλλοντος, καὶ μάλιστα ὅταν αἱ ἐπιδράσεις εἶναι τοιαῦται, ὥστε νὰ θέτουν ἐν κινδύνῳ τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν του ζωὴν; Θὰ ἠδυνάμεθα νὰ δώσωμεν τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν: Θὰ προτιμηθῇ τὸ ἔλασσον κακόν. Ἄλλ' εἶναι προφανές, ὅτι ἡ ἀπάντησις αὕτη πόρρω ἀπέχει ἀπὸ τοῦ νὰ προσφέρῃ ἀσφαλῆ ὁδηγὸν εἰς χεῖρας τοῦ Ἐξομολόγου. Διότι ποῖον εἶναι τὸ ἔλασσον κακόν; Πῶς θὰ εὐρεθῇ; Ποῖος θὰ μᾶς βεβαιώσῃ, ὅτι ἐκεῖνο ποῦ ἐξελέξαμεν δὲν εἶναι μείζον κακόν; Ἐρωτήματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀπάντησις εἶναι δυσχερεστάτη. Μόνον ὅταν ὁ Πνευματικὸς εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ ὄργανον ψυχολογικὰς καὶ παιδαγωγικὰς γνώσεις, μὲ φόβον Θεοῦ καὶ πραγματικὸν πόνον διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἐξομολογουμένων μικρῶν τέκνων του, δύναται νὰ εἶναι ἡσυχος, ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ θὰ ὁδηγῇ τὸν νοῦν του καὶ τὴν γλῶσσάν του, διὰ νὰ σκέπτεται καὶ συμβουλευῇ ὀρθὰ διὰ τὴν ψυχικὴν ὠφέλειαν τοῦ παιδιοῦ.

Ἡ μετὰ τῶν γονέων ἐπαφὴ τοῦ Ἐξομολόγου θὰ ἐξουδετε-

«Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως...»

(Α' Τιμοθ. 6, 12)

ρώση πλείστα ἐμπόδια καὶ θὰ παράσχη εἰς τοῦτον τὴν δυνατότητα νὰ ἄρῃ τὰ ἐκ τοῦ κακοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος δημιουργούμενα ἠθικὰ καὶ θρησκευτικὰ προσκόμματα εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ παιδιοῦ. Εἶναι ὁμως εὐνόητον, ὅτι ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῶν γονέων ἐπὶ τῆς ἐναντι τῆς ψυχικῆς ἐξελίξεως τοῦ παιδιοῦ των συμπεριφορᾶς θὰ ἀποφύγῃ πάσῃ θυσίᾳ νὰ ἀποκαλύψῃ τι ἐκ τῆς παιδικῆς Ἐξομολογήσεως καὶ νὰ παραβιάσῃ, οὕτω, τὸ ἀπόρητον αὐτῆς.

Ἄρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΧΑΛΟΦΤΗΣ

— II —

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΠΡΕΒΥΤΕΡΑΣ ΩΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΣ

Β'.

Κατόπιν τῶν προειρημένων καλοῦνται ἀμφοτέροι οἱ σύζυγοι, ὅπως τηρῶσι τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀνατιθέμενα αὐτοῖς διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου καθήκοντα. Ἡ θέσις δέ, εἰς ἣν ἀνυψοῖ τὴν σύζυγον τοῦ ἱερέως, ἡ Ἐκκλησία εἶναι λίαν τιμητική. Ὡς δ' ἐκεῖνος ὀφείλει, νὰ ὑπερέχῃ εἰς ἀγιότητα βίου, οὕτω καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ, πρέπει νὰ εἶναι πρότυπον μεταξὺ τῶν γυναικῶν τῆς κοινωνίας, ἐν ἧ οὗτος ἐφημερεύει. Τηροῦσα δὲ ἐφ' ὄρου ζωῆς τὴν συζυγικὴν πίστιν καὶ αἰσθανομένη ἀπέραντον πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν, ἐκδηλοῖ πᾶσαν αὐτῆς χάριν καὶ ἀρετὴν, συμβάλλουσα εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν ἀγαθὴν πρόοδον τοῦ οἴκου αὐτῶν. Διὰ τῆς λεπτότητος τῶν τρόπων αὐτῆς, τῆς ἀγαθότητος καὶ εὐγενείας, τῆς πραότητος καὶ ὑπομονῆς αἴρει μετ' ἐκεῖνου τὸν σταυρὸν τοῦ βίου. Παρ' αὐτῇ ὁ εὐσεβὴς κληρικὸς εὐρίσκει, ὡς ἄνθρωπος, τὴν ἀνακούφισιν καὶ ἀνάπαυσιν. Κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐπιπόνου ὑπὲρ σωτηρίας τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου ἔργου αὐτοῦ, ἐπιστρέφει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὅπως εὖρη τὴν γαλήνην καὶ τὴν χαρὰν. Ἡ ἀπλότης τῆς ἐκφράσεως τῆς συζύγου του, ἡ βαθεῖα συναίσθησις τοῦ ἱερατικοῦ του καθήκοντος, ἡ ἀγάπη καὶ καλωσύνη της ἀναπαύουν τὴν ψυχὴν του καὶ τὸν ἐνισχύουν εἰς νέους ἀγῶνας καὶ πνευματικὰς ἐργασίας. Ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀγαστῇ συμπνοίᾳ διέρχονται τὰς ἡμέρας τοῦ βίου, ἀποφεύγοντες πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ προσβάλλῃ τυχὸν τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ νὰ διαταράξῃ τὴν ἁρμονίαν τῆς συμβιώσεως

«...Ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης...»

(Α' Τιμοθ. 6, 12)

αὐτῶν. Οὐδὲν τὸ πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς μεμπτὸν πρέπει νὰ παρουσιάξῃ ὁ ἱερατικὸς οἶκος. Ἄλλ' ἔτι πλέον, πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς ἡ Προεσβυτέρα ὀφείλει βαθύτατον σεβασμὸν, μηδέποτε παραθεωροῦσα τὴν ἱερατικὴν τούτου ιδιότητα. Τοῦτον δ' ἐκδηλοῖ αὐτῷ τόσο δημοσίᾳ, ὅσον καὶ κατ' ἰδίαν.

Ἐκτὸς ὁμῶς τῶν ἀνωτέρω, ἡ ἐνάρετος Προεσβυτέρα ἐκδηλοῖ τὸν πνευματικὸν τῆς καταρτισμὸν καὶ τὴν εὐσεβειάν τῆς κατὰ τρόπον λεπτότερον καὶ βαθύτερον ἐν αὐτῷ πρωτίστως τῷ εὐλογημένῳ οἴκῳ αὐτῆς. Ἐπιμελεῖται ἰδιαιτέρως τοῦ οἰκογενειακοῦ εἰκονοστασίου, καίουσα καθ' ἑκάστην πρὸ αὐτοῦ κανδήλαν καὶ ἀγνά κηρία, ὁσάκις προσεύχεται ἢ μόνῃ ἢ μετὰ τοῦ ἱερέως συζύγου τῆς καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς. Περιποιημένον εἰκονοστάσιον δηλοῖ οἰκοδέσποιναν θρησκεύουσαν καὶ λίαν εὐσεβῆ. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τῆς θ. Λειτουργίας, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑκάστην πρωΐαν καὶ ἑσπέραν, ἡ καλὴ οἰκοδέσποινα θυμιᾷ τὰς ἀγίας εἰκόνας, προσευχομένη συνάμα πρὸ αὐτῶν. Τοῦτο κατ' ἔξοχὴν ἰσχύει διὰ τὴν Προεσβυτέρα. Ἐὰν θέλῃ μάλιστα δύναται ἢ ἰδίᾳ νὰ παρασκευάσῃ εὐῶδες θυμίαμα, ὅπερ θὰ χρησιμοποιῆ καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ ὁ σύζυγος αὐτῆς. Πολλοὶ εὐσεβεῖς ἐν Ἀθήναις καὶ ἄλλαις πόλεσι γυναῖκες ἀσχολοῦνται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὴν παρασκευὴν ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν εὐώδους θυμιάματος, παρέχουσαι συνάμα μέρος αὐτοῦ πρὸς χρῆσιν τῆς λατρείας. Τὸ αὐτὸ λεκτέον καὶ περὶ τῆς παρασκευῆς τῶν εἰδῶν τῶν Τιμίων Δώρων, ἕξ ἐνζύμου ἄρτου, προερχομένου ἐκ καθαροῦ σίτου, καὶ οἴνου ἕξ ἀγνῆς σταφυλῆς, χειροποίητου. Τοῦτο εἶναι παλαιὰ συνήθεια εὐσεβῶν χριστιανῶν, ἐπικρατοῦσα εἰς πολλὰ χωρία τῆς ὑπαίθρου, τὰς μονὰς καὶ εἰς τὰς πόλεις μεταξύ πνευματικῶν προσώπων. Πρὸς παρασκευὴν τούτων χρησιμοποιοῦμεν οἰκιακὰ σκεύη ἀποκλειστικῶς δι' αὐτὰ προωρισμένα. Ἐπὶ πλέον ἐπιμελεῖται τῆς καθαριότητος τῶν τε ἀμφίων καὶ ἱερατικῶν ἐνδυμάτων τοῦ ἱερέως. Τινὲς μάλιστα ἕξ αὐτῶν, ἔχουσαι γνώσεις ραπτικῆς, προβαίνουνσι καὶ εἰς τὴν ραφὴν τούτων. Καὶ ἐὰν ἐτηρεῖτο τὸ καθήκον τοῦτο πανταχοῦ, δὲν θὰ ἐβλέπομεν ἱερεῖς ἀτημελήτους, ἰδίᾳ ἐν χωρίοις. Ἄλλὰ καὶ τὴν ἰδικήν τῆς ἀμφίεσιν ἐναρμονίζει πρὸς τὴν ἱερατικὴν ιδιότητα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. Οὔτε τὸ σχῆμα τῆς μοναχῆς ὑποχρεοῦται αὕτη νὰ φέρῃ, ἀλλ' οὔτε πάλιν ἐξώμους ἐσθῆτας καὶ ὅσα ἄλλα αἰ κατὰ κόσμον ζῶσαι γυναῖκες τῆς ἐποχῆς μας. Ἐπειτα ὁ εὐσεβὴς λαὸς δὲν ἀνέχεται εἰς αὐτὴν

«... Καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων».
(Α' Τιμοθ. 6, 12)

οὔτε τὸ ἐπιτετηδευμένον τῆς κόμης, οὔτε τῆς ἄλλης περιβολῆς αὐτῆς τὴν πολυτελεῆ ἐμφάνισιν. Ὡς τούτοις ἡ φιλεργία καὶ ἡ φιλοξενία πρέπει νὰ διακρίνωσι τὴν σύζυγον τοῦ ἱερέως.

Ἄλλ' ἡ Πρεσβυτέρα, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη ὑπανδρος γυνή, ἔχει καθήκοντα καὶ μητρός. Τηροῦσα πιστῶς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διδάγματα, τεκνοποιεῖ καὶ δημιουργεῖ ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀρίστην οἰκογένειαν. Ἐπιμελεῖται τῆς χρηστῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων τῆς, ἐμβάλλουσα εἰς αὐτὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἐνάρετον βίον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐχουσα ὑπ' ὄμιν αὐτῆς τὰ κακὰ τῆς πρὸς τὰ θεῖα ἐξοικειώσεως, προσέχει ἰδιαιτέρως τὸσον ἢ ἰδία, ὅσον καὶ τὰ τέκνα τῆς, νὰ μὴ ἀποβάλωσιν τὴν πρὸς αὐτὰ εὐλάβειαν καὶ τὸν φόβον Κυρίου. Ἀποφεύγεται πᾶσα πρὸ αὐτῶν ὀμιλία, ἀφορῶσα τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἱερέως πατρός των, οὐδεμία δὲ ἀνάμιξις τῶν τέκνων αὐτοῦ εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἔργου αὐτοῦ δικαιολογεῖται. Οὐδ' ἡ σύζυγος τούτου ἔχει λόγον εἰς ὅσα καθαρῶς πνευματικῆς φύσεως ἔργα ἀσχολεῖται ὁ ἱερεὺς. Ἐνίοτε πταίουσι οἱ ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι ὀμιλοῦσι περὶ τῶν ζητημάτων τούτων ἐνώπιον τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, ἐντεῦθεν δὲ προκαλεῖται σκανδαλισμὸς τῆς συνειδήσεως τῶν πιστῶν. Ἡ ἄκρα ἐχεμύθεια πρέπει νὰ διακρίνη πρωτίστως αὐτὸν καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ. Ἐνίοτε παρατηροῦμεν ἀκαίρους ἐπεμβάσεις συζύγων κληρικῶν ἢ τῶν τέκνων αὐτῶν πρὸς διακανονισμόν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων ἢ πρὸς προστασίαν τοῦ ἱερέως συζύγου καὶ πατρὸς αὐτῶν, ἐν ᾧ ὁ μόνος φύσει καὶ θέσει ἀφομόδιος εἶναι ὁ οἰκεῖος ἐπίσκοπος, πρὸς ὃν, ὡς εἰς Πατέρα, ὀφείλει τὸν πρῶτον λόγον ἕκαστος κληρικός. Ἐκεῖνος θὰ εὔρη τὴν λύσιν, θὰ ἐξομαλύνῃ τὰς τυχόν διαφοράς, θὰ τιμήσῃ τὸν προσβληθέντα ἱερέα καὶ θὰ τὸν ἐξυψώσῃ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ποιμνίου του, ἐφ' ὅσον βεβαίως τὸ δίκαιον καὶ ἡ ἠθικὴ εἶναι ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀλλὰ, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ὁ ἐπίσκοπος ἐνεργεῖ, ὡς ὀρίζουσιν οἱ Κανόνες καὶ ἐν πνεύματι πατρικῆς ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης, εἴτε πρὸς ἐπιβολὴν τῆς διασαλευθείσης τάξεως, εἴτε πρὸς σωφρονισμόν τῶν ἀμαρτανόντων κληρικῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁσάκις εὐρισκόμενος εἰς τοιαύτην, ὡς ἄνθρωπος, ψυχολογικὴν κατάστασιν ὁ ἱερεὺς, ἀνακοινοῖ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τὰς τυχόν στενοχωρίας καὶ θλίψεις αὐτοῦ, ἐκείνη, ὡς ἐνάρετος καὶ καλὴ σύμβουλος αὐτοῦ, ὀφείλει νὰ κατα-

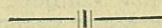
1. Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαίου : Ὁ ἰδανικὸς τύπος τῆς γυναικός· Ἀθήνα 1939.

«Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς...»

(Ματθ. 6, 19)

πραΐνη τοῦτον, καθησυχάζουσα τὴν καρδίαν του μὲ τὴν εὐχάριστον ὁμιλίαν τῆς καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τῆς πολλῆς ἀγάπης τῆς, τηροῦσα συνάμα ὅλην τὴν ἐμπρόπουσαν αὐτῇ ἀξιοπρέπειαν καὶ ἐχεμύθειαν. Δὲν ἐννοῶ τὴν ἀποκάλυψιν ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἑξομολογήσεων τῶν πιστῶν, διότι τοῦτο ἀπολύτως ἀπαγορεύεται, καὶ αὐστηρῶς καταδικάζεται ὑπὸ τῶν Κανόνων ἢ μὴ τήρησις τοῦ ἀπορητοῦ αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν ἄλλην ἐν τῇ ἱερατικῇ αὐτοῦ ὑπηρεσίᾳ δυσκολίαν, τὰ ἐναντίον αὐτοῦ παράπονα τῶν χριστιανῶν, τὰς δυσαρρεσκείας τυχόν τούτων ἢ τὰς μικροπαρεξηγήσεις, μετὰ τῶν συναδέλφων του καὶ τῶν ἐπιτρόπων κ.λ.π., τῶν ὁποίων ὁσάκις λαμβάνουσι γνῶσιν αἱ σύζυγοι τῶν ἱερέων ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν, προκαλοῦσι τὴν μῆνιν αὐτῶν ἐναντι τῶν χριστιανῶν ἢ τῶν ἄλλων τυχόν ἱερέων. Πόσα λοιπὸν ἁμαρτήματα προλαμβάνονται διὰ τῆς σωφροσύνης καὶ τῆς καλῆς στάσεως τῶν ἀνθρώπων! Ὅταν μάλιστα ὑπάρχωσι τέκνα, ὁποίας βαρυτάτας ἐναντι τοῦ Θεοῦ ὑπέχουσιν εὐθύνας οἱ γονεῖς! Παραλλήλως πρὸς ὅσα ἡ ἱερατικὴ τοῦ κληρικοῦ ιδιότης ἐπιβάλλει, βαίνει καὶ τὸ ζήτημα τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς κλίσεως τῶν ἀνατρεφομένων ὑπ' αὐτῶν τέκνων. Καὶ ἐν προκειμένῳ ἐργάζονται, ὡς ἐμπροσπεῖ αὐτοῖς.

Ἀρχμ. ΤΙΤΟΣ ΜΑΤΘΑΙΑΚΗΣ

ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

1. Ἡ Γέννησις κατὰ Ματθαῖον

(Ματθ. 1, 18 - 25)

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, εἰς ὃν ὀφείλεται τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς Καινῆς Διαθήκης, διηγεῖται ὅτι: Μαρία, ἡ Μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣτις εἶχε μνηστευθῆ μετὰ τοῦ δικαίου Ἰωσήφ, «πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς» συνέλαβεν «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου». Ὁ Ἰωσήφ ἀγνοῶν τὴν πραγματικότητα ὑπωπτεύθη τὴν ἀγνότητά τῆς Παρθένου καὶ ἀπεφάσισε «λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν», πρὸς ἀποφυγὴν σκανδάλου. Ἄγγελος ὁμῶς Κυρίου, «κατ' ὄναρ» ἐφανισθεὶς εἰς τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἐπληροφόρησεν, ὅτι ἡ Μαρία ἦτο ἄμεμπτος καὶ ὅτι «τὸ γεννηθὲν ἐν αὐτῇ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου», διότι πρόκειται ἐκ τῆς Παρθένου νὰ γεννηθῇ ὁ ἀναμενόμενος Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Ἀφυπνισθεὶς ὁ

«...Ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζεται, καὶ ὅπου κλέπτει: διορθῶσιν καὶ κλέπτουσι». (Ματθ. 6, 19)

Ἰωσήφ, «ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ Ἄγγελος» καὶ ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν του τὴν μέλλουσαν Μητέρα τοῦ Σωτῆρος. Ὅτε δὲ ἦλθεν ὁ καιρὸς, ἐγέννησεν ἡ Μαρία «τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον», εἰς τὸν ὁποῖον ἐδόθη τὸ ὄνομα Ἰησοῦς, διότι Αὐτὸς θὰ ἔσωξαι «τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν». Τοιοῦτοτρόπως ἐπραγματοποιήθη ἡ προφητεία ἡ λέγουσα: «Ἴδου ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ» (Ἦσ. 7, 14). Ἡ περιέχουσα τὴν διήγησιν ταύτην εὐαγγελικὴ περικοπὴ ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Πρώτην Ὁραν τῆς Παραμονῆς καὶ εἰς τὸν Ὁρθρον τῆς Ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

2. Ἡ Γέννησις κατὰ Λουκᾶν.

(Λουκ. 2, 1-20)

Τὰ κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ λεπτομερέστερον διηγείται ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς. Τὴν εὐαγγελικὴν ταύτην μαρτυρίαν ἀναγινώσκουμεν εἰς τὴν Τρίτην Ὁραν καὶ εἰς τὸν Μέγαν Ἑσπερινὸν τῆς Παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων. Κατ' αὐτὴν δέ, τὸ γεγονὸς τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰ. Χριστοῦ χρονολογεῖται ἐπὶ τῆς μοναρχίας τοῦ Ῥωμαίου αυτοκράτορος Καίσαρος Αὐγούστου, καὶ τῆς ἐπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον γενομένης ἀπογραφῆς τῶν κατοίκων τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης, «ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηναίου». Χάριν τῆς ἀπογραφῆς ταύτης μετέβη ἐκ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου κατῴκει, εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐξ ἧς κατήγετο, ὁ Ἰωσήφ «σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ». Ἐκεῖ δὲ λόγῳ τοῦ συνωστισμοῦ ὑπεροσώθησαν νὰ καταλύσουν εἰς τὸν σταῦλον ἐνὸς πανδοχείου. Τότε ἔφθασεν ὁ καιρὸς τοῦ τοκετοῦ τῆς Μαριὰμ «καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλιεν αὐτόν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτῇ τόπος ἐν τῷ καταλύματι». Ἀλλὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην νύκτα φῶς περιήστραψε τοὺς ἔξω τῆς πόλεως διανυκτερευόντας Ποιμένας καὶ Ἄγγελος Κυρίου ἐφανισθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, «Μὴ φοβεῖσθε, ἰδού γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔστι παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ ἐν πόλει Δαβὶδ», ὠδήγησε δὲ ὁ Ἄγγελος τοὺς Ποιμένας ὅτι θὰ εὑρισκον «βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ» καὶ αὐτὸς ἦτο ὁ γεννηθεὶς Σωτὴρ. Πλήθος, ἔπειτα, «στρατιᾶς οὐρανόων» ἐφάνη «ἐξαιφνης» πλη-

«Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ...»

(Ματθ. 6, 20)

σίον τοῦ λαλοῦντος Ἀγγέλου, «αἰνοῦντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων· «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Ἔσπευσαν τότε οἱ Ποιμένες εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ εἶδον ἐν ἀγαλλιάσει τὸν γεννηθέντα Σωτῆρα, «καθὼς ἐλάληθη πρὸς αὐτούς».

3. Ἡ προσκύνησις τῶν Μάγων. (Ματθ. 2, 1 - 12)

Πλὴν τῶν ἀπλοϊκῶν Ποιμένων, τὸ γεγονός τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος ἔγινε γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς σοφοὺς «Μάγους» τῆς Ἀνατολῆς, οἱ ὅποιοι ἀνεκάλυψαν πρωτοφανῆ Ἀστέρα ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν πορείαν αὐτοῦ ἔφθασαν εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες, «Ποῦ ἔστιν ὁ τεχθεὶς Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν Ἀστέρα ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἦλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ». Τὸ γεγονός τοῦτο ἱστορεῖται ἐν κεφ. 2, 1 - 12 τοῦ κατὰ Ματθαίου Εὐαγγελίου καὶ ἀναγινώσκειται ἡ σχετικὴ περικοπὴ εἰς τὴν Ἑκτην Ὁραν τῆς Παραμονῆς καὶ εἰς τὴν θ. Λειτουργίαν τῆς Ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Κατὰ τὴν διήγησιν ταύτην, τὰ μέγιστα «ἐταράχθη» ὁ βασιλεύων τότε, ὡς ὑποτελεὴς τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ Ἡρώδης ὁ Μέγας, ὅστις ἐφοβήθη μήπως θὰ ἐκινδύνευεν ὁ θρόνος του ἐκ τοῦ ἀναζητουμένου νεογεννήτου «Βασιλέως». Διὰ τοῦτο, προσποιηθεὶς εὐλάβειαν καὶ μαθὼν, ὅτι ἀπὸ dietίας ἐφάνη ὁ Ἀστὴρ καὶ ὅτι ἡ Βηθλεὲμ ἦτο ὁ προφητευόμενος τόπος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀπέστειλεν ἐκεῖ τοὺς Μάγους, λέγων «ἐπὶ δὲ εὔρητε, ἀπαγγεῖλάτε μοι ὅπως κἀγὼ ἔλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ». Ἀναχωρήσαντες οἱ Μάγοι ἐξ Ἱεροσολύμων, εἶδον ἐκ νέου τὸν Ἀστέρα, ὅστις ὀδηγῶν αὐτοὺς «ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ Παιδίον» καὶ εἰσελθόντες «εὗρον τὸ Παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν». Διαφωτισθέντες δὲ καθ' ὑπνους, θεία ἐπεμβάσει, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πατρίδα των «δι' ἄλλης ὁδοῦ», χωρὶς νὰ ἐπιστρέψωσι πρὸς τὸν ἐναγωνίως ἀναμένοντα Ἡρώδη.

4. Ἡ φυγὴ εἰς Αἴγυπτον. (Ματθ. 2, 13 - 23)

Ὁ Ἡρώδης ἐμπαιχθεὶς τοιοῦτοτρόπως ὑπὸ τῶν Μάγων «ἐθυμώθη λίαν», ὡς ἱστορεῖ περαιτέρω ὁ αὐτὸς Εὐαγγελιστὴς

«...Ὅπου οὕτε σῆς οὕτε βρώτης ἀφρνίξει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ δούρυσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν».
(Ματθ. 6, 21)

Ματθαῖος, καὶ διέταξε γενικὴν σφαγὴν τῶν ἐν Βηθλεὲμ καὶ τοῖς περιχώροις νηπίων «ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω», ἐλπίζων ὅτι μετ' αὐτῶν θὰ ἐφρονεύετο καὶ ὁ νεογέννητος «Βασιλεὺς». Ἄγγελος ὅμως Κυρίου κατ' ὄναρ πληροφορεῖ περὶ τοῦ κινδύνου τὸν Ἰωσήφ καὶ παραγγέλλει εἰς αὐτὸν νὰ φύγη ἀμέσως εἰς Αἴγυπτον μετὰ τοῦ θείου Βρέφους καὶ τῆς Παρθένου Μητροῦ. Τοῦτο ἔπραξεν ὁ Ἰωσήφ καί, καθ' ὃν χρόνον ἐξετελεῖτο ἡ ἀπάνθρωπος σφαγὴ τῶν ἀθῶων νηπίων, τὸ θεῖον Βρέφος εὐρίσκετο μακρὰν τεῦ τόπου τῆς σφαγῆς. Ἐν Αἴγύπτῳ διέμεινεν ἡ Ἁγία Οἰκογένεια μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἡρώδου, ὅτε ὑπὸ Ἀγγέλου πάλιν εἰδοποιηθεῖσα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου διῆλθε τὴν παιδικὴν καὶ τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Ἡ εὐαγγελικὴ αὕτη περικοπὴ ἀναγινώσκεται εἰς τὴν Ἐνάτην Ὁραν τῆς Παραμονῆς καὶ εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς δευτέρας ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων.

Ω.

— II —

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΑΣ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΙ «ΚΑΤΑΒΑΣΙΑΙ, ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Ἀπὸ τὴν ἑορτὴν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου (21ην Νοεμβρίου) ψάλλονται, ὡς γνωστόν, εἰς τὰς ἐκκλησίας μας κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ὁρθροῦ αἱ «Καταβασίαι» τῶν Χριστουγέννων. Πρόκειται περὶ τῶν πρώτων τροπαρίων—τῶν «Εἰρμῶν»—τῶν ὀκτῶ ᾠδῶν τοῦ Κανόνος τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, ὁ ὁποῖος ὀφείλεται εἰς τὴν ποιητικὴν ἔμπνευσιν τοῦ ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Ἐπισκόπου Μαΐουμᾶ τῆς Φοινίκης, θετοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Τὰ τροπάρια αὐτὰ λέγονται εἰς τὴν λειτουργικὴν μας γλῶσσαν «Καταβασίαι», διότι ἄλλοτε κατέβαινον οἱ δύο χοροὶ τῶν ψαλτῶν εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἔψαλλον, ὅπως γίνεται καὶ σήμερον ὅταν χοροστατῇ Ἀρχιερεὺς. «Καταβασίας» ἔχομεν, ὡς γνωστόν, καὶ δι' ὅλας τὰς ἄλλας Δεσποτικὰς καὶ Θεομητορικὰς ἑορτάς, αἱ ὁποῖαι ψάλλονται, εἰς τὰς περισσότερας περιπτώσεις, καὶ πρὸ τῆς Ἑορτῆς, ὡς προετοιμασία διὰ τὴν ὑποδοχὴν της. Παραθέτομεν σύντομον ἐρμηνεῖαν τῶν Καταβασιῶν τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

«Ὅπου γὰρ ἔσιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν».
(Ματθ. 6, 21)

ᾠδὴ α'.

Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε· Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε· Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε· ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀννυμήσατε, λαοί, ὅτι δεδόξασται.

Ἐπισημασθέντες ἀναγγέλλει θριαμβευτικὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ προκαλεῖ «πᾶσαν τὴν κτίσιν» καὶ ὅλους τοὺς λαοὺς νὰ Τὸν δοξάσουν, νὰ σπεύσουν νὰ Τὸν προῦπαντήσουν, νὰ ὑψωθοῦν εἰς τὸν οὐρανόν, ἀπὸ ὅπου κατέβη Ἐκεῖνος πρὸς χάριν των, καὶ νὰ Τὸν ὑμνήσουν μὲ χαράν, διότι Τοῦ ἀξίζει κάθε δόξα καὶ κάθε ὕμνος διὰ τὰ μεγαλεῖά Του. Ἡ τελευταία φράσις, «ὅτι δεδόξασται» εἶναι παρεμνήνη ἀπὸ τὴν ᾠδὴν τοῦ Μωϋσέως, μετὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

ᾠδὴ γ'.

Τῷ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ Πατρὸς γεννηθέντι ἀρρεούτως Υἱῷ, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἐκ Παρθένου σαρκωθέντι ἀσπόρως, Χριστῷ τῷ Θεῷ βοήσωμεν· Ὁ ἀνυψώσας τὸ κέρας ἡμῶν, Ἅγιος εἰ, Κύριε.

Ἐπισημασθέντες ὁμοίως ἐγεννήθη ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας, δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη πρὸ πάντων τῶν αἰώνων καὶ ὑπῆρχε πάντοτε μὲ τὸν Θεὸν Πατέρα. Ἐλαβε τώρα σάρκα ἀπὸ τὴν ἄγνην Παρθένον, χωρὶς νὰ τηρηθοῦν τῆς φύσεως οἱ νόμοι. Πρὸς τὸν τοιοῦτοτρόπως γεννηθέντα Χριστὸν τὸν Θεόν, ἄς ψάλωμεν—λέγει ὁ ποιητὴς—μεγαλοφώνως: Κύριε, εἶσαι Ἅγιος Σὺ, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν γέννησίν Σου μᾶς ἀνύψωσες καὶ μᾶς ἐπαρηγόρησες. Ἡ τελευταία αὐτῆ φράσις ἔχει ὡς βάσιν τὴν ᾠδὴν τῆς Προφητίδος Ἄννης, μητρὸς τοῦ Σαμουήλ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται πάντοτε ἡ γ' ᾠδὴ κάθε Κανόνος.

ᾠδὴ δ'.

Ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐξ αὐτῆς. Χριστέ, ἐκ τῆς Παρθένου ἀνεβλάστησας, ἐξ ὄρους ὁ αἰνετός, κατασκήνωσας· ἤλθες σαρκωθεὶς ἐξ ἀπειράνδρου ὁ ἄυλος καὶ Θεός. Δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

Ἐπισημασθέντες ὁμοίως ἔχει ὡς βάσιν τὴν προφητικὴν προσευχὴν τοῦ Ἀββακούμ, εἰς τὴν ὁποίαν λέγεται ὅτι ὁ Ἅγιος θὰ ἔλθῃ, «ἐξ ὄρους κατασκήνωσας», μὲ τὸ ὁποῖον συμβολίζεται ἡ Παρθένος Μαρία. Ἐπισημασθέντες ἔνθουμῶντες συγχρόνως καὶ τὴν ἄλλην ἐκείνην προφητείαν τοῦ Ἡσαίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Λυτρωτὴς

«Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίους δουλεύειν».

(Ματθ. 6, 24)

τοῦ κόσμου θὰ ἤρχετο ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ βασιλέως Δαβίδ, υἱοῦ τοῦ Ἰεσσαί, θαυματουργικῶς, ὅπως ἐβλάστησεν ἄλλοτε τὸ ξηρὸν ραβδί (τοῦ Ἀαρών), καὶ γύρω ἀπὸ τοὺς ὠραίους αὐτοὺς συμβολισμοὺς πλέκει τὸν παρόντα ὕμνον, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Χριστόν. Σὺ—λέγει—ὁ αὔλος καὶ Θεὸς ἦλθες εἰς τὸν κόσμον. ἀπ' οὗ ἐπῆρες τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα ἀπὸ μητέρα, ἢ ὅποια δὲν ἐγνώρισε πείραν ἀνδρός, ἢ ὅποια κατήγετο ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἰεσσαί καὶ ἢ ὅποια διὰ τὴν παρθενίαν της, ὁμοίαζε μὲ τὸ ἀπάτητον δάσος· ἐβλάστησες ἀπὸ τὴν Παρθένον ὅπως ἐβλάστησεν ἄλλοτε τὸ ἄνθος ἀπὸ τὸ ξηρὸν ραβδί. Δόξα εἰς τὴν δύναμίν Σου, Κύριε.

Ῥδὴ ε'.

Θεὸς ὢν εἰρήνης, Πατὴρ οἰκτιριστῶν, τῆς μεγάλης Βουλῆς σου τὸν Ἄγγελον, εἰρήνην παρεχόμενον, ἀπέστειλας ἡμῖν· ὄθεν θεογνωσίας, πρὸς φῶς ὀδηγηθέντες, ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες, δοξολογοῦμέν σε, Φιλάνθρωπε.

Ὁ ὕμνος αὐτὸς ἀναφέρεται εἰς τὴν γνωστὴν προφητείαν τοῦ Ἡσαίου: «Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν... Καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστὴς ἀρχῶν εἰρήνης». Ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα ὁ ποιητὴς καὶ λέγει: Ἐπειδὴ εἶσαι Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ πατὴρ τῆς ἐλεημοσύνης, μᾶς ἔστειλες τὸν Ἄγγελον τῆς μεγάλης βουλῆς Σου, τῆς μεγάλης θελήσεώς Σου (τὸν Ἰ. Χριστόν). Ἀπ' αὐτὸν ὀδηγήθημεν πρὸς τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας (τῆς γνωριμίας τοῦ Θεοῦ), καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τὴν νύκτα ἐσηκωθήκαμεν καὶ σὲ δοξολογοῦμεν, ὦ Θεέ, φίλε τῶν ἀνθρώπων. Ἡ φράσις «ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζοντες» εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν προσευχὴν τοῦ Προφήτου Ἡσαίου (Ἡσ. 26,9), ἢ ὅποια εἶναι πάντοτε ἡ βᾶσις τῆς ε' ψδῆς τῶν Κανόνων.

Ῥδὴ στ'.

Σπλάγγων Ἰωνᾶν ἐμβρονον ἀπήμωσεν ἐνάλιος θῆρ, οἶον ἐδέξατο τῇ Παρθένῳ δὲ ἐνοικήσας ὁ Λόγος καὶ σάρκα λαβών, διεκλήλυθε φυλάξας ἀδιάφθορον· ἧς γὰρ οὐχ ὑπέστη ρεύσεως, τὴν τεκοῦσαν κατέσχευεν ἀπήμαντον.

Ὁ ὕμνος ἀναφέρεται εἰς τὸ προφητικὸν θαῦμα τῆς σωτηρίας τοῦ Ἰωνᾶ εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ κήτους, τὴν ὅποιαν ἐκλαμβάνει ὁ ποιητὴς ὡς προτύπωσιν τῆς θαυμαστῆς ἐκ τῆς Παρθέ-

«...Ἡ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνός ἀνθέ-
ξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.» (Ματθ. 6, 24)

νου γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅπως—λέγει—τὸ θαλάσσιον θηρίον (τὸ κῆτος) ἐξέρασεν ἀπὸ τὰ σπλάγγνα του τὸν Ἰωάνην, ὅπως τὸν εἶχε καταπίει, σῶον καὶ ἀβλαβῆ, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἀφ' οὗ κατόκησεν ἐντὸς τῆς Παρθένου καὶ ἔλαβε σάρκα ἀνθρώπου, ἐγεννήθη ἐξ αὐτῆς καὶ τὴν διεφύλαξεν ἀδιάφθορον πάλιν Παρθένον, διότι φυσικὸν ἦτο ν' ἀφήσῃ ἀνέπαφον τὴν μητέρα Του, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἀπλοῦς ἄνθρωπος καὶ δὲν ἔχει ἐπάνω Του τὰ βάρη τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας.

Ῥδὴ ζ'.

Οἱ Παῖδες, εὐσεβεῖα συντραφέντες, δυσσεβοῦς προστάγματος καταφρονήσαντες, πυρὸς ἀπειλὴν οὐκ ἐπιτοήθησαν· ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς ἐστῶτες, ἔψαλλον ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἀπλῆ ποιητικὴ διήγησις τοῦ γνωστοῦ θαύματος τῆς σωτηρίας τῶν τριῶν Παίδων ἐντὸς τῆς καμίνου εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Οὗτοι—λέγει—ἐπειδὴ εἶχον ἀνατραφῆ μὲ εὐσέβειαν ἐπεριφρόνησαν τὴν ἀντίθεον διαταγὴν τοῦ βασιλέως (νὰ λατρεύσουν τὴν εἰκόνα του) καὶ δὲν ἐφοβήθησαν τὴν ἀπειλὴν τοῦ πυρὸς, ἀλλὰ ἐστάθησαν εἰς τὸ μέσον τῆς καμίνου καὶ ἔψαλλον: «Ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ». Αἱ τελευταῖαι αὐταὶ λέξεις εἶναι παρμέναι ἀπὸ τὸν ὕμνον τῶν τριῶν Παίδων ἐν τῇ καμίνῳ (Δανιὴλ 3, 2).

Ῥδὴ η'.

Θαύματος ὑπερφυοῦς ἢ δροσοβόλος ἐξεικόνισε κάμιнос τύπον, οὗ γὰρ οὖς ἐδέξατο φλέγει νέους, ὡς οὐδὲ πῦρ τῆς Θεότητος Παρθένου, ἦν ὑπέδν, νηδύν· διὸ ἀνυμνοῦντες ἀναμέλγωμεν· Εὐλογεῖτω ἢ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον, καὶ ὑπερουφούτω εἰς πάντας τὸς αἰῶνας.

Ἡ κάμιнос τῶν τριῶν Παίδων, περὶ τῆς ὁποίας ἔγινε λόγος καὶ εἰς τὴν προηγουμένην ᾠδὴν—κάμιнос, ἡ ὁποία μετεβλήθη εἰς πηγὴν δρόσου—ὑπῆρξεν ὁ τύπος ἐνὸς θαύματος ἀκατανοήτου. Ἐκεῖνη δὲν ἔκαυσε τότε τοὺς νέους, τοὺς ὁποίους ἐδέχθη, ὅπως τώρα τὸ πῦρ τῆς Θεότητος (μὲ τὴν σάρκωσιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ) δὲν ἔκαυσε τὴν μήτραν τῆς Παρθένου, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσηλθε. Διὰ τοῦτο ἄς ψάλωμεν μὲ χαρμοσύνης ὕμνους: Ἄς εὐλογῇ ὅλη ἡ φύσις τὸν Κύριον καὶ ἄς τὸν δοξάζῃ εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας (Προβλ. Δανιὴλ 3).

«Οὐ δύνασθε Θεῶν δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.»

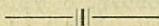
(Ματθ. 6, 24)

ᾠδὴ θ'.

Μυστήριον ξένον ὁρῶ καὶ παράδοξον· οὐρανὸν τὸ σπήλαιον· θρόνον χειρῶν τὴν Παρθένον· τὴν φάτνην χωρίον, ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος Χριστὸς ὁ Θεός, ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν.

Ὁ ποιητὴς βλέπει νοερώς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μέσα εἰς τὴν φάτνην τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἐξίσταται καὶ ἀπορεῖ. Βλέπω, λέγει, ἀκατανόητον καὶ παράδοξον μυστήριον. Τὸ σπήλαιον ἔγινεν οὐρανός· ἡ Παρθένος ἔγινε θρόνος χειρῶν· ἡ φάτνη ἔγινε ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ ὁ Χριστός, ὁ Θεός, δηλαδή, τὸν ὁποῖον δὲν χωρεῖ ὀλόκληρον τὸ Σίμπαν καὶ τὸν ὁποῖον μεγαλύνομεν (δοξολογοῦμεν) με ὕμνους χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης. Ἡ τελευταία λέξις εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν προσευχὴν τῆς Θεοτόκου «Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον» (Λουκ. 1, 46), ἡ ὁποία εἶναι ἡ βάσις τῆς θ' ᾠδῆς κάθε Κανόνος.

Ο ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

Ο ΙΕΡΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΠΕΡΙ ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ *

Ὁ Μέγας οὗτος Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας περιγράφων τὰς δύο μεγάλας ἀρετὰς τῆς ἐλεημοσύνης καὶ φιλοξενίας ἐκθέτει λεπτομερῶς τὰ μεγάλα καλὰ, τὰ ὁποῖα προέρχονται εἰς ἐκείνους πού τὰς ἐξασκοῦν. Δὲν ἀφοροῦν μόνον αὐταὶ τοὺς πλουσίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πτωχοὺς, διότι, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, σημασίαν ἔχει ὄχι τὸ ποσὸν πού προσφέρει κανεὶς ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ διάθεσις τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου «οὐ γὰρ τῷ μέτρῳ τῶν διδομένων, ἀλλὰ τῇ δυνάμει καὶ τῇ προαιρέσει τῶν διδόντων, κρίνεται τῆς ἐλεημοσύνης τὸ μέγεθος». Ὁ ἱερός Πατὴρ χαρακτηρίζει τὴν ἀρετὴν τῆς ἐλεημοσύνης ὡς τὴν βάσιν πάσης ἄλλης ἀρετῆς, φέρει δὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, τὴν φιλοξενίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀβραάμ παρὰ τὴν Μαβρὴν, ὅπου ὁ ἴδιος μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Σάρρας περιποιεῖται τὸν Τριαδικὸν Θεὸν ὑπὸ τὴν μορφήν ξένων, ἐν ᾧ εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του 318 ὑπηρέτας, «τὴν θερ-

* Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν τῷ Θεολογ. Φοιτητικῷ Οἰκοτροφείῳ τῆς Ἀποστολ. Διακονίας ἐορτασθείσης «Ἑβδομάδος τοῦ Ἱ. Χρυσοστόμου» (9—14 Νοεμβρίου 1953).

«Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε ἢ τί πίνητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθηθε», (Ματθ. 6, 25)

μὴν ἀκτῖνα ὡς δρόσον ἐν καύματι δεχόμενος». Ἐπίσης μνημονεύει τὸ τοῦ Σολομῶντος «ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δανεῖζει Θεῷ», ἵνα δείξῃ πόσῃν σημασίαν ἔχει ἡ ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης, τῆς ὁποίας καρπὸς εἶναι ἡ φιλοξενία. Ἐλέγχει τοὺς ἀνελεήμονας πλουσίους, οἵτινες λησμονοῦν, ὅτι εἶναι οἰκονόμοι τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι τὰ χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἐπίγεια ἀγαθὰ δὲν ἐξασφαλίζουν εἰς αὐτοὺς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν. Ἐπειτα ἀναφέρει τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ τῆς μελλούσης κρίσεως, «ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, ξένος ἦμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με», ἵνα δείξῃ ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι κριτήριον, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ κριθοῦν αἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ «οὐ γὰρ διὰ τοῦτο τὰ χρήματα ἔλαβες, ἵνα εἰς τροφήν δαπανήσης, ἀλλ' ἵνα εἰς ἐλεημοσύνην ἀναλώσης». Μετὰ ταῦτα, ἀναφέρει τὴν φιλοξενίαν τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ὑπὸ τῆς χήρας καὶ τὰς ἐλεημοσύνας τῆς Ταβιθά καὶ γράφει, ὅτι διὰ τῆς ἐλεημοσύνης ὁ χριστιανὸς καλύπτει πλῆθος ἀμαρτιῶν, ἀπαλλάσσεται δὲ καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν θάνατον.

Ἡ πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ πτωχοὺς φιλοξενία γίνεται πρὸς τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν: «εἰ μὴ ὡς τὸν Χριστὸν δέχη, τὸν ξένον, μὴ δέξῃ» εἰ δὲ ὡς τὸν Χριστὸν δέχη, μὴ ἐπαισχυθῆς τοῦ Χριστοῦ νίψαι τοὺς πόδας. Ἄλλ' ἐν ὅσῳ πρόκειται ἡ πανήγυρις, ἀγοράσωμεν ἐλεημοσύνην, μᾶλλον δὲ διὰ τῆς ἐλεημοσύνης ἀγοράσωμεν τὴν σωτηρίαν. Χριστὸν ἐνδύεις πτωχὸν ἐνδύων». Ὁ Χριστὸς εὐλογεῖ τὴν τράπεζαν καὶ πληθύνει τὰ ἀγαθὰ καὶ χαρίζει τὴν σωτηρίαν. «Ἡ ἐλεημοσύνη, τέχνη τίς ἐστὶν ἀρίστη καὶ προστάτις τῶν ἐργαζομένων αὐτήν· φίλη γὰρ τῷ Θεῷ ἐστίν».

Τέλος, ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος ἐκθέτει τοὺς κανόνας τῆς ἐλεημοσύνης, περιγράφει τὰς ἀνάγκας τῶν πτωχῶν, καὶ προτρέπει τοὺς χριστιανοὺς νὰ μιμῶνται τὸν Κύριον. ὅστις τοσαύτην συγκατάθεσιν καὶ ἀγάπην ἐπέδειξεν ἡμῖν καὶ ὑπόσχεται, ὅτι θὰ στεφανώσῃ πάντας τοὺς ἐλεοῦντας καὶ περιποιημένους τοὺς πάσχοντας καὶ ἐνδεεῖς: «Ἐγὼ ἐπειδὴ σφόδρα ὑμᾶς φιλῶ, καὶ ὑμεῖς σιγαῖτε, ἀναγορεύω τὸ γεγενημένον μετὰ πολλῶν τῶν ἐγκωμίων, καὶ οὐκ αἰσχύνομαι εἰπεῖν, ὅτι γυμνὸν ὄντα με περιεβάλετε καὶ πεινῶντα ἐθρέψατε, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐγκαλλωπίζομαι τούτοις, ἵν' ὑμεῖς κληρονόμοι τῆς Βασιλείας ἀναδειχθῆτε τῶν Οὐρανῶν».

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Κ ΚΑΡΑΝΤΖΑΛΗΣ
Φοιτητῆς τῆς Θεολογίας

«Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλέον ἐστὶ τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;»
(Ματθ. 6, 25)

ΔΙΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΑΜΒΩΝΑ

ΕΙΣ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ (Προσλαλιά)

«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2,14)

Ὁ καλὸς Θεὸς κατηξίωσεν ἡμᾶς καὶ πάλιν νὰ ἑορτάσωμεν τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς ἱεραῆς ἐπετείου τῆς ἐν τῷ Σπηλαίῳ τῆς Βηθλεέμ τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἄς μεταφερθῶμεν ὅλοι μας πνευματικῶς εἰς τὴν ἡσυχον πολίχνην τῆς Βηθλεέμ, ὅπου τὸ πρῶτον ἠκούσθη τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτήρος καὶ ὅπου οἱ ἄγγελοι ἐδοξολόγησαν ἐν ὑπερκοσμίῳ ἁρμονίᾳ τὸν Ὑψιστον Θεόν, τὸν ἀποστείλαντα διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ «ἐπὶ γῆς τὴν εἰρήνην» καὶ «ἐν ἀνθρώποις τὴν εὐδοκίαν».

Ἄς ἀκολουθήσωμεν τοὺς ἀπλοϊκοὺς Ποιμένας καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς Σοφοὺς εἰς τὴν εὐλαβὴ πορείαν των πρὸς τὸ ἱερὸν Σπήλαιον τῆς Γεννήσεως, «ἐνθα ὀδεύει ὁ Ἀστήρ», καὶ ἅς γονυπετήσωμεν νοερώς ἐνώπιον τῆς ταπεινῆς Φάτνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας, ὡς ἐπὶ Θρόνου Χερουβικίου, ἀναπαύεται ὁ ἐκ τῆς Παρθένου γεννηθεὶς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἐκεῖ, ἀντὶ παντὸς ἄλλου δώρου, ἅς προσφέρωμεν πρὸς τὸ θεῖον Βρέφος τοὺς ψυχικοὺς μας θησαυρούς, κατὰ τὸν ἱερὸν μελωδόν, τὰς χριστιανικὰς μας ἀρετάς.

Ἄλλὰ καὶ ὅσοι δὲν ἔχουν τυχὸν νὰ δείξουν ἀρετάς, καὶ ὅσοι ἔχουν μολυνθῆ ἀπὸ τὸ μόλυσμα τῆς ἁμαρτίας, ἅς μὴ διαστάσουν καὶ αὐτοὶ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτὴν πορείαν πρὸς τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, ἀν συναισθάνωνται τὴν ἔλλειψιν τοῦ θησαυροῦ τῆς ἀρετῆς, ἀν πονοῦν διὰ τὰς πληγὰς, τὰς ὁποίας ἔλαβον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ἡ συναίσθησις τῆς πνευματικῆς πτωχείας, ἡ ταπεινὴ ἀναγνώρισις τῆς ἐλλείψεως τῆς ἀρετῆς, ἡ εἰλικρινὴς ἀντιμετώπισις τῆς γυμνότητος τῆς καρδίας εἶναι καὶ αὐτὴ μία ἀρετὴ, εἶναι δῶρον εὐπρόσδεκτον εἰς τὴν σημερινὴν ἑορτὴν τῆς θεϊκῆς συγκαταβάσεως καὶ φιλανθρωπίας, διότι ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ Σπηλαίῳ Λυτρωτὴς «ἦλθε ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός», διότι—ὡς εἶπεν ὁ Ἰδιος—«οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον».

Ἀνάγκη ὅμως, μαζὶ μὲ τὴν ἀναγνώρισιν τῶν ἐλλείψεων καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς ἁμαρτωλοῦ ζωῆς καὶ τῆς ἐνοχῆς νὰ κατατεθῆ ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ σταθερὰ ἀπόφασις διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλείψεων αὐτῶν, διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν προτέρων σφαλμάτων. Ἀνάγκη ἀκόμη ν' ἀναληφθῆ γενναία προσπά-

«Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ...»

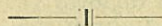
(Ματθ. 6, 26)

θεια διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὠρχίας αὐτῆς ἀποφάσεως καὶ ἀμέσως ἢ ἀπόφασις ν' ἀρχίσῃ νὰ γίνεταί ἔργον.

Κανεὶς ἄς μὴ φοβηθῇ· «ἐλαφρόν τὸ φορτίον» καὶ «χρηστὸς» εἶναι «ὁ ζυγὸς» τοῦ Κυρίου· «ἀνάπαυσιν» δὲ ὀριστικὴν ὑπόσχεταί ὁ Χριστὸς νὰ δώσῃ εἰς «πάντας τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους», ὅσοι θὰ τρέξουν πλησίον Του μὲ πίστιν καὶ μὲ εὐκρίνειαν.

Ἄς δεηθῶμεν ὅλοι γουιπετεῖς ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Φάτνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀναπαύεται σωματικῶς ἡ σαρκωθεῖσα Ἀνάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄς παρακαλέσωμεν θερμῶς τὸν Γεννηθέντα σήμερον Ἄρχοντα τῆς Εἰρήνης νὰ δώσῃ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους αὐτὴν τὴν χαρὰν καὶ αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν, ὥστε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, συναισθανόμενοι τὸν ὑψηλὸν τῶν προορισμῶν, νὰ γίνουσι ἐργάται εἰρήνης καὶ προόδου.

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

ΤΟ ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ ΜΑΣ

1ον

Εἰς τὴν Κυριακὴν πρὸ τῶν Φώτων

(3 Ἰανουαρίου 1954)

«Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ». (Μαρκ. 1, 4.)

Εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας πρὸ 2000 περίπου ἐτῶν ἠκούσθη βροντώδης ἡ «φωνὴ» τοῦ «βοῶντος» Προδρόμου τοῦ Κυρίου, καλοῦσα τὴν ἁμαρτωλὴν ἀνθρωπότητα εἰς «βάπτισμα μετανοίας» καὶ προαγγέλλουσα, ὅτι «ἔρχεται» Ἐκεῖνος, ὅστις βαπτίζει «ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί». Ὁ Κύριος ἦλθε καὶ «ἔδωκεν ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι» εἰς τοὺς πιστεύσαντας εἰς Αὐτόν. «Ἐρημος» ὅμως καὶ πάλιν ὑπάρχει ἀρκετὴ, καὶ σήμερον ἀκόμη, ἐν τῇ ὁποίᾳ δύναται ὁ Βαπτιστὴς νὰ κηρύξῃ τῆς «ὁδοῦ» τὴν ἐτοιμασίαν πρὸς, ὑποδοχὴν τοῦ Κυρίου, «καὶ πάλιν ἐρχομένου μετὰ δόξης κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς». Ἰδῶμεν τὰ ἔχοντα ἀνάγκην ἐτοιμασίας καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἡ ἐτοιμασία θὰ εἶναι ἀποτελεσματικὴ.

Α'.—Ὅποια τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος ἡ κατάστασις; Ρίψατε ἐν βλέμμα εἰς τὰς καθημερινὰς εἰδήσεις τῶν ἐφημερίδων. Προσέξατε τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν ὅλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι θέλουσι νὰ εἶναι ἡγέται τῶν λαῶν, καὶ θὰ αἰσθανθῆτε τὴν μεγάλην ἀλήθειαν: «μὴ πεποιθήσατε ἐπ' ἄρχοντας, ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία». Παρατηρήσατε τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον συμπεριφέρονται οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους, καὶ θὰ ἀναγκασθῆτε ν' ἀναφωνήσατε μὲ πόνον: «πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἡχρηώθησαν...».

«...Ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συάγουσιν εἰς ἀποθήκας...»
(Ματθ. 6, 26)

Ὁ κόσμος δλόκληρος παραπαίει. Ἐχει πάθει ἡ ἀνθρωπότης ὁμαδικήν, δυνάμεθα νά εἰπώμεν, παράκρυσιν. Βλέπει κανεῖς σήμερον τὰς μεγαλειτέρας καί τὰς χειροτέρας ἀντιφάσεις εἰς τήν ζῶην ὅλων τῶν λαῶν καί τόν μᾶλλον ἀχαλίνωτον ἐγγωϊσμόν κυβερνῶντα τὰς σχέσεις τῶν διαφόρων ἀτόμων. «Πᾶσα κεφαλὴ εἰς πόνον καί πᾶσα καρδία εἰς λύπην... οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖναι, οὔτε ἔλαιον, οὔτε καταδέσμους» (Ἦσ. 1, 5—6).

Ὅσον δῆποτε ὅμως φοβερά καί ἄν εἶναι ἡ νόσος, πολλοὶ ἀνθρώποι ἤρχισαν νά διακρίνουν τήν θεραπείαν. Δέν ἤμπορεῖ τίποτε νά σώσῃ τήν κατάστασιν ὕπάρχει ὅμως ὁ Θεός. Καί πολιτικοὶ καί ἐφημερίδες ἤρχισαν πλέον νά τὸ ὁμολογοῦν. Ὁμολογίαί τοιαῦται ἠκούσθησαν καί εἰς τήν χώραν μας εὐτυχῶς.

Ἡ σωτηρία, ἂν θέλωμεν, εἶναι πλησίον, πλὴν ἀπαιτεῖ μερικὰς προϋποθέσεις.

Β'.—Χρειαζέται δηλ. προετοιμασία διὰ νά γίνῃ καί ἰδική μας ἡ σωτηρία, διὰ νά βοηθήσῃ ὁ Θεός. Χωρίς προετοιμασίαν, ὁ Λυτρωτὴς θὰ μένῃ πάντοτε μακράν. «Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, πᾶσα φάραγξ ὕψωθήσεται καί πᾶν ὄρος καί βουνὸς ταπεινωθήσεται καί ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν καί αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας» (Ἦσ. 40, 25). Ἰδοὺ τὶ ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἡμᾶς ὁ Θεός.

Συντριβὴν, ἔπειτα, διὰ τὴν ἀμαρτωλότητα τῆς ἀνθρωπότητος, σταθερὰν ἀπόφασιν ν' ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰς πληγὰς μας. Τὰ κενά, αἱ «φάραγγες», αἱ ὁποῖαι χαίνουσιν εἰς τὰς ψυχὰς μας, πρέπει νά ἰσοπεδωθοῦν, τὰ «ὄρη» τοῦ ἐγγωϊσμοῦ, τὰ ὁποῖα καλύπτουν τὴν γῆν, πρέπει νά ταπεινωθοῦν... αἱ διεστραμμένα, αἱ «σκολιὰ» σκέψεις καί αἱ «τραχεῖαι» συνήθειαι, εἰς τὰς ὁποῖας ἐξακολουθεῖ νά δουλεύῃ ὁ κόσμος, πρέπει νά ἐξαλειφθοῦν.

Δέν ἀρκεῖ νά καταφύγωμεν ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ μας εἰς τὸν Θεόν. Δέν σφύζει ἡ διὰ τῶν λόγων μόνων ὁμολογία τοῦ κακοῦ. Δέν βλαστάνει ἡ «ἔρημος», χωρὶς καλλιέργειαν, καί χρειαζέται κόπος πολὺς, διὰ νά καλλιεργηθῇ ἡ ἔρημος ἡ σημερινή, ἡ ἔρημος τοῦ κόσμου, ἡ ἔρημος, ἡ ὁποῖα καλύπτει πολλῶν ἐξ ἡμῶν τὰς ψυχὰς.

Τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πορείαν τῶν ἐπὶ μέρους ἔθνῶν, καί τῶν διαφόρων λαῶν τὴν τύχην κανονίζει τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα τοὺς ἀποτελοῦν, ἡ ψυχικὴ διάθεσις καί ἡ πνευματικὴ ζωὴ. Ἄς λάβῃ λοιπὸν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν τὴν ἀπόφασιν ν' ἀντικρύσῃ εὐθαρσῶς τὸν ἑαυτὸν του καί τὴν ἐν αὐτῷ ἐμφωλεύουσαν ἀμαρτίαν. «Τίς καθαρὸς ἀπὸ ρύπου»; Ἄς μιμηθῶμεν τοὺς «Ἱεροσολυμίτας» τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου, οἱ ὁποῖοι κατέφευγον πρὸς τὸν Βαπτιστὴν «ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν» καί «ἐπιστραφήτω ἕκαστος ἀπὸ τῶν πονηριῶν αὐτοῦ».

Ε. Γ. Μ.

«... Καὶ ὁ Πατὴρ ὁμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά».

(Ματθ. 6, 26)

2ον

Εἰς τὴν Κυριακὴν μετὰ τὰ Φῶτα

(10 Ἰανουαρίου 1954)

«Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε» (Ματθ. 4, 17).

Κήρυγμα μετανοίας ἠκούσθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου ὅταν ἤρχισε τὸ σωτήριον ἔργον Του. Καὶ τὸ συνέχισεν καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς δημοσίας δράσεώς Του. Καὶ εἰς τοὺς μαθητάς Του δὲ παρήγγειλε «κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετανοίαν» (Λουκ. 24, 47)...

Εἶναι δὲ ἄξιον προσοχῆς, ὅτι τὸ κήρυγμα τῆς μετανοίας ἔκαμε καὶ πρὸς τὸν λαὸν «τὸν καθήμενον ἐν σκότει... ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου» (Ματθ. 8, 16). Διότι ἐκεῖνοι πρὸ πάντων εἶχον ἀνάγκη τῆς μετανοίας. Καὶ τοῦτο διότι:

α') Ἡ ψυχὴ δόνην τοῦ ἐν ἁμαρτίαις εὐρισκομένου ἀνθρώπου ἀπαιτεῖ τὴν ἀπαλλαγὴν ἐξ αὐτῆς, καὶ β') τὴν τοιαύτην ἀπαλλαγὴν προμηθεύει ἡ μετανοία.

α'.

1) Δρῶμα συντελεῖται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ. Ἡ ἁμαρτία ὑπόσχεται τὴν χαρὰν, ἀλλὰ καθὲ ἄλλο παρά χαρὰν δίδει. Αἱ τύψεις τῆς συνειδήσεως καθιστοῦν μαρτυρικὴν τὴν ζωὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

2) Ἐάν τώρα κανεῖς εἰς τὰς θλίψεις τῆς συνειδήσεως προσέση καὶ τὰς τρομερὰς πολλακίς ὑγιεινάς, οἰκονομικάς, κοινωνικάς κλπ... συνειπείας, τότε θὰ ἠμπορέση νὰ ἐννοήσῃ κάπως τὴν σημασίαν τῶν λόγων «θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν...» (Ρωμ. 2, 9). Καὶ ὁ Κύριος ὀνομάζει τοὺς ἁμορτωλοὺς «κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους» (Ματθ. 11, 28)

3) Τὴν τοιαύτην κατάστασιν τῆς ἁμαρτίας ὁ ἱερός εὐαγγελιστής, καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ θεόπνευστος προφήτης, παρομοιάζει μὲ χώραν, ἢ ὅποια ζῆ εἰς τὸ σκότος καὶ τὴν σκιάν τοῦ θανάτου. Πρὸς τοὺς κατοίκους δὲ μιᾶς τοιαύτης χώρας απευθυνόμενος ὁ Σωτὴρ καὶ θέλων νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν, εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκονται, ὑποδεικνύει ὡς μέσον ἀπαλλαγῆς τὴν μετανοίαν. «Μετανοεῖτε».

β'.

1) «Μετανοεῖτε», δηλαδὴ ἀλλάξατε σκέψεις, αἰσθήματα, ἀποφάσεις, ἐνεργείας, τρόπον ζωῆς... Ἔως τώρα ἐτρέχατε μακρὰν... Τώρα ἄς γίνῃ μία στροφή, ἢ μᾶλλον ἐπιστροφή πρὸς τὸν Πατέρα. «Δεῦτε πρὸς με... καγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». (Ματθ. 11, 28). Ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐζητούσατε εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ δὲν τὸ εὐρίσκατε, θὰ σὰς τὸ δώσω ἐγώ. «Εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν» (Ματθ. 11, 29).

2) Καὶ εἶναι αὐτὸς ὡς δημιουργὸς καὶ ὡς σωτὴρ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὁ μόνος ἀρμόδιος, ποὺ ξέρει τὰς ἀνάγκας τῆς...

«Ὅχι ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;»

(Ματθ. 6, 25)

τοὺς πόθους της... καὶ κατέχει τὴν δύναμιν νὰ τοὺς ἱκανοποιήσῃ.

3) Τὴν τοιαύτην «ἀνάπαυσιν τῶν ψυχῶν», τὴν ὅποιαν ὑπόσχεται ὁ Κύριος, πόσον ζωηρὰ καὶ παραστατικὰ τὴν ἐκφράζει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς! «Ὁ λαός... εἶδε φῶς μέγα». «Ὅταν ἔλθῃ τὸ φῶς ποῖα ἀνακούφισις! Ὅταν εἰς τὸν μελλοθάνατον ἀναγγεληῖ ἡ χάρις... ὅταν παρ' ἐλπίδα ὁ ἀσθενὴς θεραπευθῇ... Ὅλα φῶς, ὅλα χαρὰ!...

4) Καὶ τὴν βαθεῖαν αὐτὴν ἱκανοποίησιν τῆς ψυχῆς διὰ τῆς μετανοίας τὴν ὁμολογοῦν ὅσοι ἐχρησιμοποίησαν τὴν μετάνοιαν καὶ ἀπέριψαν τὸ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν. «Ἀφώνται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Ματθ. 9, 2).

Πόσον διαφορετικὴ θὰ ἦτο ἡ κατάστασις τῆς ἀνθρωπότητος, ἐὰν ὅλοι ἤθελαν νὰ πραγματοποιήσουν τὴν πρόσκλησιν: «μετανοεῖτε», «δεῦτε πρὸς με»! Ἡ ἀγωνία, ἡ ἀβεβαιότης, τὰ τόσα δεινὰ, θὰ ἔπαυαν καὶ ἕνα φῶς ἱλαρόν, θὰ διεχύνετο παντοῦ. Φῶς ἐλπίδος, χαρᾶς, φῶς ἱκανοποιῶν τοὺς βαθυτάτους πόθους τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ φῶς τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ.

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦ. Ν ΠΑΠΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
Ἱεροκήρυξ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

3ον

Ἡ πρὸς τὸν Κύριον καταφυγή (Κυριακὴ 18' Λουκά)

«Ἐὰν αὐτοὶ ἦσαν φωνὴν λέγοντες Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἔλευσαν ἡμᾶς». (Λουκ. 17, 18)

Εἰς προηγούμενον κήρυγμα περιεγράφη ἡ κατάστασις τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος. Ποῖος δὲν βλέπει ὅτι τὰ ἀνθρώπινα μέσα δὲν εἶναι πλέον ἱκανὰ διὰ τὴν θεραπείαν της; Οἱ ἀσχολούμενοι τὰς ἡμέρας αὐτὰς μὲ τοὺς οἰωνοὺς τοῦ νέου ἔτους δὲν βλέπουν εἰς τὸν ὀρίζοντα εἰ μὴ μελανὰ σύννεφα ἀπελπισίας. Καὶ ὅμως δὲν ἐξέλιπε πᾶσα ἐλπίς. Διότι ἐκεῖ ὅπου σταματᾷ ἡ ἀνθρωπίνη ἱκανότης ἐργάζεται ἡ θεϊκὴ παντοδυναμία. «Τίς ἔγνω νοῦν Κυρίου ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;» Ἐκεῖνος ὅστις «ἀνορθοὶ κατερραγμένους» καὶ μὲ ἕνα λόγον ἐθεράπευσε τοὺς «λεπρούς» τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου εἶναι πάντοτε ἕτοιμος διὰ νὰ βοηθήσῃ ὅλους, ὅσοι ὑψώνουν τὴν φωνὴν των πρὸς Αὐτόν, ὅπως ἐκεῖνοι. Τὴν φωνὴν ταύτην ἂς μελετήσωμεν σήμερον διὰ νὰ διδαχθῶμεν τί δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ἡ πρὸς τὸν Κύριον καταφυγή.

Α'.—Ἀπαισία καὶ τρομακτικὴ ἡ νόσος τῶν «λεπρῶν», οἱ ὅποιοι ἐφώναζαν τὸ «ἐλέησον ἡμᾶς» καὶ γενικὴ ἡ ἀπελπισία διὰ τὴν θεραπείαν των. Τὰ θαυμάσια ὅμως τοῦ Κυρίου διήγειραν τὴν πίστιν των, καὶ ἡ πίστις ἐφώναξε, καὶ ὁ Σωτὴρ μὲ ἕνα λόγον ἐχάριζε τὴν θεραπείαν (Λουκ. 17, 12—20).

«Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μερμυγῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;»
(Ματθ. 6, 27)

Ἐτοιμοθάνατος ὁ Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς διὰ τὰς ἀμαρτίας του συναίσθάνεται τὴν ἐνοχλήν του καὶ μετὰ δακρῶν ἐπικαλεῖται τὸν Κύριον καὶ παρατείνεται ἡ ζωὴ του, διὰ τὴν θερμότητα τῆς προσευχῆς καὶ τὴν πίστιν (Ἠσ. 20, 1—6).

Οἱ Νινευῖται ἔχουν ὑπὸ τοῦ Κυρίου καταδικασθῆ εἰς ἐξολόθρευσιν καὶ ἡ προαγγελία τῆς καταστροφῆς κινεῖ εἰς μετάνοιαν, καὶ ἡ μετάνοια μεταστρέφει τὴν ἀπόφασιν τοῦ Θεοῦ (Ἰωνᾶ 3, 1—4, 11).

Δὲν ἐπαρκεῖ ὁ χρόνος διὰ ν' ἀναφέρῃ τις τὰς περιπτώσεις, καθ' ὅς ὁ Κύριος τὴν τελευταίαν στιγμήν ἔσωσεν ἄτομα καὶ λαούς. Εἶναι δ' ἄπειρα τὰ παραδείγματα, ὅσα ἡ ἱστορία δὲν διέσωσε καὶ ὅσα ἡ πείρα ἢ καθημερινὴ τῶν ἀνθρώπων διδάσκει. Ποῖος δὲν ἔχει εἰς τὸν βίον του συναντήσει ἀνθρώπους, φθάνοντας εἰς τὸ χεῖλος τῆς καταστροφῆς καὶ εἰς μίαν στιγμήν ἀναρπαγέντας, ἵνα μὴ πέσωσιν ἐντὸς αὐτῆς; Καὶ ποῖος, ἐὰν ἐπρόσκειν εἰς τὴν ζωὴν του, δὲν ἔχει στιγμὰς, εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλει τὴν σωτηρίαν του ἐκ βεβαίου κινδύνου; Οἱ ἄπιστοι τὰς ἀποδίδουν εἰς τὴν σύμπτωσιν, καὶ οἱ δεισιδαίμονες εἰς τὴν τύχην, ἀλλ' οἱ πιστεύοντες εἰς τὸν Χριστὸν γνωρίζουν ὅτι χωρὶς Αὐτοῦ οὐδὲ θρῖξ πίπτει ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν (Λουκ. 21, 18).

Β'.—«Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 7, 7), παρήγγειλεν ὁ Κύριος καὶ μετ' ἐπιτάσεως ἐβεβαίωσεν, ὅτι «πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει... καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται» (Αὐτόθ. 8).

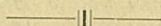
Ἀσέβεια ἔθεωρήθη εἰς πᾶσαν θρησκείαν ἢ παράλειψις τοῦ καθήκοντος τῆς προσευχῆς, ἀλλ' ἐν ᾧ εἰς τὰς ἄλλας θρησκείας ἢ προσευχὴ σκοπὸν εἶχε τὴν ἐξιλέωσιν ἀπλῶς τῶν πάντοτε ἐξωργισμένων θεῶν των, διὰ τοὺς χριστιανοὺς ἢ προσευχὴ εἶναι ἡ γλυκεία καταφυγὴ πρὸς τὸν φιλόστοργον Πατέρα, ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ δώσῃ «λίθον» εἰς τοὺς ζητοῦντας «ἄρτον» υἱοῦς (Αὐτόθι 9). Ἀσέβεια θεωρεῖται καὶ παρ' ἡμῖν ἢ παράλειψις τῆς προσευχῆς, διότι ὁ γλυκύτατος Κύριος ὁ γνωρίζων τὰς ἀνάγκας μας καὶ «πρὸ τοῦ ἡμᾶς αἰτῆσαι» (Αὐτόθι 6, 8), θέλει νὰ μᾶς δώσῃ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἀνεκφράστου ἐκείνης εἰρήνης, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ ἢ ἐρχομένη εἰς ἐπικοινωνίαν μετ' Αὐτοῦ. Αὕτη δὲν σώζει μόνον τοὺς ἐπιδιώκοντας αὐτήν, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους, χάριν τῶν ὁποίων γίνεται καὶ τοῦτο δὲ πάλιν ἡ Ἁγία Γραφή τὸ μαρτυρεῖ δι' ὅσων ὁ Θεὸς παρίσταται λέγων πρὸς τὸν Ἀβραάμ πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Σοδόμων (Γενέσ. 18, 23—32).

Δὲν ἐξέλιπε λοιπὸν πᾶσα ἐλπίς διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς παρούσης ἀνθρωπότητος καὶ εἶναι ἀσεβὲς τὸ νὰ προδικάζῃ τις καὶ νὰ προμαντεύῃ καταστροφάς, ὅταν δὲν ἔχη ἀκούσει τὴν τελευταίαν λέξιν, τὴν ὁποίαν μόνον ὁ Θεὸς δικαιούται νὰ εἴπῃ. Ἡ τελευταία λέξις τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ εἶναι παρήγορος, ἐὰν ἢ ἀνθρωπότης συναίσθανομένη τὴν κατάστασίν της καταφύγῃ πρὸς Αὐτόν. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρειάζεται, ἵνα ἕκαστος ἐκ τῶν πιστῶν πράγματι ἐξαρτήσῃ τὰς ἐλπίδας του ἀπὸ τὸν Οὐράνιον Πατέρα

«Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;»

(Ματθ. 6, 28)

καί, ὡς μέλος αὐτῆς τῆς ἀμαρτωλῆς ἀνθρωπότητος, θρηνήσῃ διὰ τὸ μέρος τῆς ἀμαρτίας, εἰς τὸ ὅποιον μετέχει, ζητήσῃ τὴν ἰδικήν του θεραπείαν «ἐπαίρων τὴν φωνήν» πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ ζητῶν νὰ αὐξήσῃ κατὰ ἓνα τὴν χορείαν τῶν «ἐκλεκτῶν», ἕνεκα τῶν ὁποίων «κολοβωθήσονται» αἱ ἡμέραι τῆς δοκιμασίας, διότι «εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ» (Ματθ. 24, 22).

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑΙ ΝΟΥΘΗΣΙΑΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΛΑΣΦΗΜΙΑΣ

Καὶ ἄλλοτε ἐδημοσιεύσαμεν εἰδικὴν σύντομον ὁμιλίαν περὶ τῆς βλασφημίας. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ κακὸν αὐτὸ εἶναι πολὺ διαδεδομένον εἰς ὅλας τὰς κοινωνικὰς τάξεις, δυστυχῶς, εἰς τὸν τόπον μας, καλὸν εἶναι πολὺ συγὰ νὰ ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος ὁ πνευματικὸς Ποιμὴν καὶ νὰ νοητεῖ τὸ ποιμνίόν του, καὶ πρὸ πάντων τοὺς νέους. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν παρέχεται εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας ἡ παροῦσα μικρὰ μελέτη, ἣ ὅποια δύναται νὰ τοὺς χρησιμεύσῃ ὡς ἐν ἀκόμῃ βοήθημα εἰς τὸν ἀγῶνά των ἐναντίον τοῦ μεγάλου κακοῦ τῆς βλασφημίας.

Πολλοί, δυστυχῶς, διὰ νὰ ἐκδηλώσουν τὸν θυμὸν ἢ τὴν ἀγανάκτησίν των ἀπέναντι ἐμψύχων ἢ καὶ ἀψύχων πραγμάτων ἢ καὶ ἀπλῶς, διὰ νὰ ... ἀστείευθοῦν, ἐσκοποῦν εἰς ὕβρεις, εἰς σαπρολογίας καὶ εἰς βλασφημίας ἀκόμῃ ἐναντίον τῶν πάντων καὶ — φρικτόν! — ἐναντίον ἀκόμῃ καὶ ἱερῶν προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ αὐτοῦ τοῦ φοβεροῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ!

Κάθε ὕβρις καὶ κάθε χυδαιολογία ἀσχημίζει τὴν γλῶσσαν τοῦ ὕβρίζοντος, μολύνει τὰς ἀκοὰς τῶν ἀκούοντων, ἀτιμάζει αὐτὸν τὸν ἴδιον ποῦ ὕβριζει καὶ χυδαιολογεῖ, ἀποδεικνύει ἔλλειψιν ἀνατροφῆς καὶ πραγματικῆς μορφώσεως, ἀποκαλύπτει ἀνθρώπον ἀσυγκράτητον εἰς τὰ πάθη, εἰς τὰς στιγμὰς τῶν ὁποίων δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑποκριθῇ καὶ ἀποκαλύπτει τὸν ἀληθινὸν ἐσωτερικόν του ἀνθρώπον.

Κάθε ὕβρις καὶ χυδαιολογία ἀποτελεῖ ἐκδήλωσιν παραφόρου ὀργῆς, τὴν ὅποιαν ὁ Κύριος ἐχαρακτήρισεν ὡς ἀξιοκατάκριτον ἀδίκημα ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν μας. Ἄλλὰ τί θὰ ἠμποροῦσε νὰ εἴπῃ κανεὶς διὰ τὰς βλασφημίας ἐναντίον τῶν θείων, διὰ τὴν ὕβριστικὴν δηλαδὴ χρησιμοποίησιν τῶν ἱερῶν ὀνομάτων, καὶ πρὸ παντῶν αὐτοῦ τοῦ ἱερωτάτου Ὄνόματος τοῦ «ὕπερ πάν ὄνομα», τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Ἡ Τρίτη Ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ Νόμου ἀπαγορεύει καὶ αὐτὴν τὴν ἄσκοπον καὶ διὰ παραμικρὰ πράγματα χρησιμοποίησιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ: «Οὐ λήψῃς τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ». Τὸ Εὐαγγέλιον ἀπαγορεύει εἰς τοὺς Χριστιανούς νὰ ὀρκίζωνται καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμῃ τὰ δημι-

«Καταμάθετε τὰ κρινα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει...»
(Ματθ. 6, 28)

ουρηγήματα του Θεού, διότι και τὸν ὄρκον θεωρεῖ ὡς ἀνευλάβειαν καὶ εἰς τὸν Θεὸν μεταβαίνει ἢ ἀνευλάβεια πού ἐπιδεικνύουν οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὰ πλάσματα Του. Μὲ ποίους λόγους λοιπὸν θὰ ἤμποροῦσε νὰ χαρακτηρισθῇ ἐκεῖνος πού, χωρὶς φόβου καὶ χωρὶς ἐντροπῆν, βλασφημεῖ, δηλαδὴ μεταχειρίζεται ὑβριστικά, τὰ ἱερά ὀνόματα καὶ τὸ φοβερόν ὄνομα τοῦ Κυρίου;

Ἄς ἀκούσωμεν τί διηγεῖται δι' ἓνα βλάσφημον ἢ Ἁγία Γραφή, διὰ τὰ ἀντιληφθῶμεν πόσην σημασίαν ἀποδίδει ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἀδίκημα τῆς βλασφημίας (Λευϊτ. 24, 10-16, 23).

«Καὶ ἐξῆλθεν υἱὸς γυναικὸς τινος Ἰσραηλίδος, ὅστις ἦτο υἱὸς ἀνδρὸς Αἰγυπτίου, μεταξὺ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἐμάχοντο ἐν τῷ στρατοπέδῳ ὁ υἱὸς τῆς Ἰσραηλίδος καὶ ἄνθρωπός τις Ἰσραηλίτης. Καὶ ἐβλασφήμησεν ὁ υἱὸς τῆς γυναικὸς τῆς Ἰσραηλίδος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, καὶ κατηράσθη καὶ ἔφεραν αὐτὸν πρὸς τὸν Μωϋσῆν (καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἦτο Σελωμειθ, θυγάτηρ τοῦ Διβροῖ, ἐκ τῆς φυλῆς Δάν) καὶ ἔβαλον αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ φανερωθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ θέλησις τοῦ Κυρίου.

Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς τὸν Μωϋσῆν λέγων, Φέρε ἐξω τοῦ στρατοπέδου ἐκεῖνον ὅστις κατηράσθη καὶ ἄς θέσωσι πάντες οἱ ἀκούσαντες αὐτὸν, τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἄς λιθοβολήσῃ αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ. Καὶ λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων, Ὅστις καταρασθῇ τὸν Θεὸν αὐτοῦ, θέλει βαστάσῃ τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ ὅστις βλασφημήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ἐξάπαντος θέλει θανατωθῆ· μετὰ λίθους θέλει λιθοβολήσῃ αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ· ἂν τε ξένος, ἂν τε αὐτόχθων, ὅταν βλασφημήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, θέλει θανατωθῆ. . .

Καὶ εἶπεν ὁ Μωϋσῆς πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἔφεραν ἐξω τοῦ στρατοπέδου ἐκεῖνον ὅστις κατηράσθη, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν μετὰ λίθους· καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔκαμον καθὼς προσέταξεν ὁ Κύριος εἰς τὸν Μωϋσῆν».

Μὲ λιθοβολισμόν, μὲ θάνατον, ἐτιμῶρει ἡ Παλαιὰ Διαθήκη τὸν βλάσφημον καὶ τὸν ὑβριστὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ!

Ἡ αὐστηρότης αὐτὴ δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ προφυλάξῃ τὸν Θεὸν ἀπὸ τὰς ἀνοήτους ὑβρεις τῶν ἀνθρώπων, διότι ἀπὸ τίποτε δὲν φοβεῖται καὶ ἀπὸ τίποτε δὲν ἔχει ἀνάγκην ὁ Θεός, ὁ Παντοδύναμος καὶ Παντοκράτωρ, ἀλλὰ θέλει νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἰδίους τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν φοβερὰν αὐτὴν ἀσχημίαν καὶ νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν κοινωνίαν τῶν εὐσεβῶν ἀπὸ τὴν μολυσματικὴν παρουσίαν ἀνθρώπων μὲ τὸσον δειστραμμένην ψυχὴν. Ἄνθρωπος πού δὲν σέβεται καὶ δὲν φοβεῖται τὸν Θεόν, ἀλλὰ μὲ ἐλαφρότητα ἐκφράζεται ἀνευλαβῶς ἐναντίον Του, εἶναι ἄνθρωπος

«... Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων».
(Ματθ. 6, 29)

πολύ επικίνδυνος διὰ τὴν κοινωνίαν, διότι εἶναι ἱκανὸς — ἀφοῦ φόβον Θεοῦ δὲν ἔχει — νὰ κάμῃ, μέσα εἰς τὸν παράλογον θυμὸν τοῦ ἢ χάριν τοῦ ἀνόμου τοῦ συμφέροντος, καὶ τὰ μεγαλείτερα κακουργήματα ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν του. «Ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ» (Ματθ. 12, 34), ἀνθρώπου δὲ λαλοῦντος αἰσχρὰ καὶ βλάσφημα δὲν δύναται ἡ καρδιά νὰ εἶναι ἀγνή καὶ ἀγαθὴ, διότι ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοί μας πρόγονοι «ἀρχὴ ἀρίστη πάντων μὲν Θεός, ἀρετῶν δὲ εὐσέβεια» (Ἀριστοτέλης), καὶ ὅταν ἡ εὐσέβεια λείπῃ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, καμμία ἄλλη ἀρετὴ δὲν εἶναι δυνατὴ.

Καὶ ὅμως ὑπάρχουν Ἕλληνες, χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, ποὺ καὶ διὰ τὸ τίποτε ἀκόμη ἐκστομίζουσι τὰς φοβερωτέρας βλασφημίας! Προέρχεται αὐτὸ ἀπὸ ἔλλειψιν καὶ τῆς ἐλαχίστης πίστεως εἰς τὴν θρησκείαν τῶν Πατέρων των; Ὅφειλεν εἰς βαυθέραν ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερά τοῦ Ἔθνους; Εἶναι ἀποτέλεσμα ἐλαττωματικῆς ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως; Προέρχεται μόνον ἀπὸ ἀνόητον μιμητικότητά ποῦ σιγὰ-σιγὰ γίνεται ἕξις ἀκατανίκησις; Εἶναι προῖον ἀπλῆς ἐπιπολαιότητος; Ἀποτελεῖ ἀνόητον ξέσπασμα κεκρυμμένης κακεντρεχείας, ποῦ δὲν ἔχει ἄλλον τρόπον εὐκολον καί... ἀκίνδυνον νὰ ἐκδηλωθῇ; Πάντως μαρτυρεῖ ἔλλειψιν αὐτοκυριαρχίας, περιφρόνησιν πρὸς τὰς ἱεράς πεποιθήσεις τῶν ἄλλων, χυδαίαν διάθεσιν, ψευδῆ καὶ ἐπιπολαιάν ἀπλῶς θρησκευτικότητά, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἔχει νὰ ὠφεληθῇ.

Δι' αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον παραγγέλλει εἰς τοὺς χριστιανούς διὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, «Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ» (Ἐφεσ. 8', 31). Διὰ δὲ τοῦ Ἀδελφοθέου Ἀποστόλου προτρέπει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τοὺς χριστιανούς νὰ προσέχουν ὅσον ἡμποροῦν περισσότερον τὴν γλῶσσάν των, διότι ὅπως τὸ πλοῖον, ὅσον ὀγκῶδες καὶ ἂν εἶναι, διευθύνεται ἀπὸ τὸ μικρὸν πηδάλιον, ὅπως ὁ ἐλάχιστος σπινθὴρ ἀνάπτει πυρκαϊάν ὀλόκληρον, τοιοῦτοτρόπως «ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἡ σπιλοῦσα ὄλον τὸ σῶμα» (Ἰακ. γ', 6).

Πῶς θὰ τολμήσῃς νὰ προσευχηθῆς καὶ νὰ ἐπικαλεσθῆς εἰς τὴν ἀνάγκην σου τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μὲ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν, μὲ τὴν ὁποίαν καταρᾶσαι καὶ βλασφημεῖς; «Μή τι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν;» (αὐτόθι 11).

Ἄλλὰ ἂν σὺ δὲν φοβείσαι τὸν Θεόν, καὶ ἂν ἀκόμη ὑποθέσωμεν πῶς μόνον χριστιανικὸν ὄνομα ἔχεις, χωρὶς νὰ θέλῃς καθόλου νὰ εἶσαι καὶ χριστιανός, καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι σὺ ἔχεις πωλήσει ὀλωσδιόλου τὴν ψυχὴν σου εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς βλασφημίας καὶ τοῦ ψεύδους, δὲν σοῦ χρεωστοῦν τίποτε

«Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μάλλον ὑμεῖς, ὀλιγόπιστοι;»
(Ματθ. 6, 30)

σὺ ἢ διὰ τὴν ἀνάγκην τὴν ἀνόητον γενναιοτήτά σου ἢ καὶ διὰ τὴν διασκεδάσασθαι, πιάσεις μὲ τὴν χυδαιοτήτα εἰς τὰ ἀκάθαρτα χεῖλη σου τὸ φοβερὸν ὄνομα τοῦ Ὑψίστου καὶ τὰ τειμημένα ὀνόματα τῆς Παναγίας, τῶν Ἁγίων καὶ τῶν θρησκευτικῶν μαρτυρῶν. Ὅταν βλασφημῇ ὁ βλάσφημος, δὲν ἀσεβεῖ μόνον πρὸς τὸν Θεόν, δὲν ἀτιμάζει μόνον τὴν γλῶσσάν του, δὲν εἶναι ἡ βλασφημία ὑπόθεσις πού ἐνδιαφέρει μόνον τὴν συνείδησιν τοῦ βλασφήμου. Ὁ βλάσφημος ἀδικεῖ ὅλην τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων, πού πιστεύουν εἰς τὸν Θεόν· ἀσεβεῖ πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους, τὸ ὁποῖον τὴν εὐσέβειαν εἶχε πάντοτε ὡς τὴν πρώτην ἀρετὴν του· κακοურγεῖ ἐναντίον τῶν συνειδήσεων τῶν χριστιανῶν, πού ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ σεβασθῇ, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ ἴδιος δὲν πιστεύει εἰς τίποτε· καὶ ἀνήκει εἰς τὴν ἀξιοθρήνητον τάξιν τῶν λεγομένων «ἀθέων».

Διὰ τοῦτο καὶ διὰ νόμου τῆς Πολιτείας ἐξαπατηθῆναι ἡ βλασφημία ὡς ἀξιοποινος πράξις καὶ ὀλόκληρος ἡ ὑγιαίνουσα κοινωνία ἔχει ἐξεγερθῆ ἐναντίον τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ κακοῦ, πού ἀσχημίζει τὴν ζωὴν μας καὶ μᾶς παρουσιάζει καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ξένων ὡς λαὸν ἐστερημένον πολιτισμοῦ καὶ ἀνίκανον νὰ σεβασθῇ τὴν ἱστορίαν του καὶ τὰ ἱερά του.

Ἄλλὰ δὲν πρέπει τὸ Ἔθνος νὰ δυσφημηθῆται, δὲν πρέπει ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα νὰ ἀσχημίζεται, δὲν πρέπει τὰ ἱερά μας καὶ τὰ ὄσια μας νὰ εἶναι ἀντικείμενα ὑβρεῶν καὶ βλασφημιῶν, δὲν πρέπει οἱ πιστοὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου, τοὺς ὁποίους ἐκαθάρισε τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τοὺς ὁποίους ἐσφράγισεν ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νὰ λυποῦν τὸν Θεόν με τὸ νὰ συνηθίζου εἰς τὰς τοιαύτας ἀσχημίας ἢ καὶ ἀπλῶς νὰ τὰς ἀνέχονται, ἀλλὰ ὁ καθείς, ὅπου καὶ ἂν εὕρισκεται, πρέπει νὰ κάμῃ τὸ καθήκον του, διὰ νὰ σταματήσῃ τὸ κακόν.

Πρὸ πάντων πρέπει ν' ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦ σπιτι. Οἱ γονεῖς — ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα — πρέπει μὲ κάθε τρόπον ν' ἀποφύγου αὐτὴν τὴν βάρβαρον ἐκδήλωσιν τῆς βλασφημίας εἴτε μεταξὺ των, εἴτε ἀπέναντι τῶν τέκνων των, εἴτε ἀπέναντι τῶν ὑπηρετῶν των, εἴτε ἀπέναντι τῶν ζώων των, καὶ τῶν ἀψύχων ἀκόμη ἀντικειμένων, τοῦ σπιτιοῦ των. Μὲ τὸ καλόν των παράδειγμα, μὲ τὰς καλὰς των συμβουλάς, μὲ τὴν αὐστηροτέραν παρακολούθησιν των, πρέπει νὰ φρονηματίσουν τὰ παιδιὰ των, ὥστε νὰ συχαθοῦν καὶ νὰ φοβηθοῦν τὴν βλασφημίαν, νὰ φεύγου ὅσον ἡμποροῦν μακρὰν ἀπὸ κάθε ὑβριστὴν καὶ βλάσφημον, νὰ μὴ ἐπιτρέψου ποτὲ εἰς τὸ στόμα των νὰ μολυνθῇ μὲ σαπρὰ καὶ μὲ βλάσφημα λόγια.

Οἱ ἐπὶ κεφαλῆς ἐργοστασιῶν, καταστημάτων, ὑπηρεσιῶν πρέπει μὲ κάθε τρόπον νὰ ἀντιληφθοῦν τὸ μέγα κακόν, τοῦ ὁποίου γίνονται πρόξενοι μὲ τὸ παράδειγμά των, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἐξευτελισμοῦ καὶ τῆς ταπεινώσεως πού ὑφίστανται ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὑφισταμένους των, ὅταν χρησιμοποιοῦν χυδαιολογίας καὶ βλασφημίας διὰ νὰ δείξου τὴν αὐστηρότητά των! Πρέπει μὲ κάθε τρόπον — πρὸ πάντων μὲ τὸ καλόν των παρά

«Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί φάγωμεν; ἢ τί πίωμεν; ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ». (Ματθ. 6, 31)

οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἐκείνοι ποῦ πιστεύουν εἰς τὸν Θεόν, ποῦ εὐλαβούνται τὰ ἱερά, ποῦ ἔχουν πεποιοθήσεις θρησκευτικὰς, νὰ ὑβρίζης σὺ ὅ,τι δι' αὐτοὺς εἶναι τὸ ὑψηλότερον καὶ τὸ ἀγιώτερον εἰς τὸν κόσμον καὶ νὰ τοὺς κάμνης νὰ τρέμουν κάθε φοράν ποῦ δειγμὰ — καὶ μετὰ κάθε αὐστηρότητα νὰ πολεμήσουν τὸ κακὸν ἐκεῖ ὅπου τὸ συναντοῦν μέσα εἰς τὰ ἐργοστάσια, εἰς τὰ καταστήματα, εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῶν ὁποίων προτίστανται, καὶ νὰ δείξουν, ὅτι δὲν ἐκτιμοῦν καὶ δὲν ἐμπιστεύονται ἐκείνους ποῦ δὲν σέβονται τὸν Θεὸν καὶ μ' ἐπιπολαιότητα ὑβρίζουν τὰ θεῖα καὶ βάνασα χυδαιολογοῦν εἰς βάρος ἱερῶν πεποιοθήσεων καὶ ὑψηλῶν ἀρχῶν.

Κάθε χριστιανός, κάθε πολίτης πρέπει ν' ἀντιληφθῆ, ὅτι ὄχι μόνον τίποτε δὲν κερδίζει μετὰ τὴν βαρβαρότητα τῆς βλασφημίας, ἀλλὰ καὶ ζημιώνεται ὁ ἴδιος, ζημιώνει τὴν ψυχὴν του, βλάπτει τὴν ὑπόληψίν του, τὴν στιγμήν ποῦ μετὰ ἀνευλάβειαν ἐκφράζεται διὰ τὰ θεῖα, καὶ πρέπει μετὰ κάθε νόμιμον τρόπον νὰ δείξῃ γύρω του, ὅτι δὲν ἀνέχεται νὰ τοῦ ὑβρίζουν καὶ νὰ τοῦ βλασφημοῦν ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὸς καὶ τὸ Ἔθνος ὀλόκληρον πιστεύει.

* * *

Οἱ πατέρες μας ἔλεγον ὅτι «παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται θεοὺς σέβειν» (Ξενοφῶν), καὶ τὸ ἔλεγον αὐτὸ τὴν ἐποχὴν, ποῦ ἀκόμη δὲν τοὺς εἶχε φανερωθῆ ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἔσπαχεν νὰ εὔρουν τὸν «ἀγνωστον Θεόν», διὰ νὰ τὸν λατρεύσουν! Ποία εἶναι ἡ εὐθύνη μας τώρα, ποῦ ὁ ἀληθινὸς Θεὸς μᾶς ἐφανερώθη διὰ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ποῦ ἐγράφη εἰς τὴν γλῶσσάν μας, τώρα ποῦ ἡ ἔθνικὴ μας συνείδησις ἔχει τόσον πολὺ μετὰ τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν ζυμωθῆ; Δὲν πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν μας ἡ ἀσέβεια τῆς βλασφημίας; Τί εἶναι δυνατόν νὰ περιμένωμεν, ὅταν μετὰ τοιοῦτον τρόπον ἀσεβοῦμεν πρὸς τὸν Θεόν; Ποῖος ἡμπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μετὰ τὸν Θεόν καὶ νὰ προκόψῃ; «Ὁ βάλλων λίθον εἰς ὕψος, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ βάλλει» (Σοφ. Σειράχ κζ', 25).

Ἄς πολεμήσωμεν εἰς τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μας τὴν φοβερὰν αὐτὴν κακίαν, διότι, ὅπως λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος, «ὁ μὲν ἁμαρτάνων παραβαίνει νόμον, ὁ δὲ βλασφημῶν εἰς αὐτὴν ἀσεβεῖ τὴν θεότητα».

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητὴς

Βοηθήσατε εἰς τὴν διάδοσιν τῶν Περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας. «*Τὸ Χαρούμενο Σπίτι*», «*Τὰ Χαρούμενα Παιδιά*» καὶ ἡ «*Φωνὴ Κυρίου*» ἰδρύθησαν διὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς Ἐφημερίους μας εἰς τὸ ἔργον των.

ΑΠΟ ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΝ ΣΥΝΑΞΑΡΙ

Ο ΠΑΠΑ-ΝΙΚΟΛΑΣ Ο ΕΚ ΚΑΚΟΥΡΙΟΥ

Ὁ Παπα-Νικόλας δὲν εἶναι ὁ μόνος ἀγωνιστῆς καὶ ἐφημέριος, ὁ ὁποῖος ἠδικήθη ὑπὸ τοῦ χρόνου. Τὰ σωθέντα ἐλάχιστα ἔγγραφα, τὰ κάμνοντα λόγον περὶ τοῦ ἐκ **Κακουρίου** τῆς Μαντινεῖας ἱερέως, δὲν ἀναγράφουν τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν τῶν ἱστορικῶν πολεμικῶν σελίδων. Ἐκ τῶν ἐνότων ὅμως ἄς ἐξετασθῇ ἡ δρᾶσις τοῦ «Αἰδεσιμωτάτου» Παπα-Νικόλα, τοῦ ἀναφερομένου ἄνευ ἐπωνύμου.

Ἦτο Φιλικὸς καὶ ὡς τοιοῦτος ἐγνώριζε τὰ τῆς Ἐπαναστάσεως. Εἶχε, φαίνεται, ὄχι μόνον κάποιαν μόρφωσιν, ἀλλὰ καὶ ἀνδρείαν, καὶ διὰ ταῦτα δὲν φέρεται εἰς τὰ σωζόμενα ἔγγραφα ὡς στρατιώτης, ἀλλ' ὡς ἀξιωματικὸς. Ὡς τοιοῦτος ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς ὄλων τῶν μαχίμων κατοίκων τοῦ Κακουρίου, καὶ ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα του καθ' ὅλα τὰ ἔτη τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος. Ἦτο καὶ «μεγαλοκτηματίας». Περιουσίαν λοιπὸν καὶ ζῶνῃ ὁ ἐν λόγῳ ἱερεὺς, ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἐν Ἐπαναστάσει εὐρισκομένης Ἑλλάδος. Ἡ ἐλευθερία μόνον διὰ μεγάλων θυσιῶν ἀνακτᾶται. Εἶχε καλῶς κατανοήσει τοῦτο ὁ Παπα-Νικόλας, δι' ὃ καὶ ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ προσέφερε διὰ τὰς παρουσιαζόμενας ἐκάστοτε ἀνάγκας.

Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία δι' ἑνὸς σωζομένου ἔγγραφου τῆς, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Κορίνθου Κυρίλλου καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν ἀγωνιστῶν καὶ πολιτικῶν, μαρτυρεῖ τὴν πρόθυμον χρηματικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος τῆς Παλιγγενεσίας ὑπὸ τοῦ Παπα-Νικόλα. Ἔδιδεν ὁ ἱερεὺς-ἀξιωματικὸς, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν συγγενῶν του, «ἀείποτε» χρηματικὰ ποσὰ διὰ τὴν Ἑλλάδα του. Ἐμέτρησε χρήματα καὶ διὰ τὴν ἐκστρατείαν τῶν **καραβίων**.

Ἴδου τὸ διασωθὲν ἔγγραφον τῆς Γερουσίας :

Ἄριθ. 104

Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία

Δηλοποιεῖ ὅτι ἐμέτρησεν εἰς τὸ Κ. Ταμεῖον τῆς Πελοποννήσου, ὁ Αἰδεσιμώτατος **Παπα-Νικόλας** ἀπὸ **Κακουρίου**, γρόσια διακόσια πενήκοντα (ἀριθ. 250) κατὰ τὰς 25 Ἰβρίου [1]822 διὰ χειρὸς τῶν κυρίων Ἄν. Κοκωράκη, Γ. Ἀντωνοπούλου, Γ. Ἀθανασιάδου, εἰς δύο δόσεις, διὰ τὴν ἐκστρατείαν **καραβίων**,

«Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ...»
(Ματθ. 6, 33)

ὡς εἰς τὸ χωριστὸν τούτων κατάστιχον φαίνονται, ἀποδοτέον πρὸς αὐτόν, μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

Τριπολιτσᾶ 27η Ἰανουαρίου 1823

(Τ. Σ.) † Κορίνθου Κύριλλος (†)

Ἀσημάκης Φωτήλας, ἀντιπρόεδρος

Ἀναγνώστης Παπαγιαννακόπουλος

Γεώργιος Μάριμπογλης

Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος

Ἰωάν. Γ. Οἰκονομίδης.

Ἄς ἐπικαλεσθῶμεν καὶ τὸν Δήμαρχον Μαντινείας, ἵνα μᾶς δώσῃ μερικὰ στοιχεῖα περὶ τοῦ ἀγωνιστοῦ ἐφημερίου τοῦ Κακουρίου. Καὶ ὁ δημοτικὸς ἄρχων δὲν ἀναφέρει τι περὶ ἐπωνύμου. Ἐκ τῶν δύο (2) τέκνων αὐτοῦ, μόνον ὁ Ἀναγνώστης — τὸ ὄνομα τοῦτο κατὰ τὰ συνήθη ἔθιμα τῆς Πελοποννήσου εἶναι μᾶλλον τῆς χειροθεσίας καὶ οὐχὶ τοῦ Βαπτίσματος—ἄφησε κληρονόμους. Τὸ γραφόμενον ὑπὸ τοῦ Δημάρχου «Παπα-Ἀθανασίου Τσιακοπούλου» μᾶς παρέχει πιθανότητας, ὅτι ἡ οἰκογένεια «Τσιακοπούλου» εἶχε κάποιαν σχέσιν μὲ τὴν Ἰερωσύνην, διότι οὐδέποτε θὰ ἐγρόφατο τὸ Παπα-Ἀθανασίου, εἰὰν συνέβαινε τὸ ἀντίθετον. Ἐνῶ, κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ δημάρχου, προσέφερε «πολλὰ» ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος, ἔζησεν ὁ Παπα-Νικόλας ὀλίγα χρόνια μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, διότι «κατὰ τὸ ἔτος 1833» ἀπεβίωσε.

1. Ἦτο μέλος καὶ τῆς Γ' Ἐθνικῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ (1825) Συνελεύσεως, ἧς συμμετεῖχον καὶ ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός, ὁ Ἄρτης Πορφύριος, ὁ Πρωτοπαπᾶς Δημήτριος, ὁ Πρωτοσύγγελος Γεράσιμος, ὁ Ἀρχιμ. Λεόντιος Καμπάνης ἐξ Ἄνδρου, ὁ Δημήτριος ἱερεὺς Κωστόπουλος, ὁ Ἀρχιμ. Γρηγόριος Μοίρας, ὁ Ἡγούμενος Γρηγόριος καὶ ἄλλοι. Ὁ Κορίνθου Κύριλλος μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Γ' Συνελεύσεως τῆ 8ῃ Ἀπριλίου (ἔτ. 1826, ἐν Ἐπιδαύρῳ) «ἐπεφορτίσθη», ἵνα «σχεφθῆ περὶ τῶν θρησκευτικῶν» ζητημάτων. Τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης μέλη ἦσαν ὁ Παλαιῶν Πατρῶν, ὁ Ἄρτης, ὁ πρωτοσύγγελος Γεράσιμος, ὁ Ἀρχιμ. Λεόντιος Καμπάνης καὶ ὁ Ἀναγνώστης Διδασκάλου. Μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν, ὁ Κύριλλος, ὡς Κορινθίας, ἐξελέγη καὶ Πρόεδρος (ἔτ. 1833) τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Δὲν πρέπει νὰ γίνεταί σύγχυσις μὲ τὸν συνώνυμον καὶ ὄμορον, τὸν Ἀργολίδος Κύριλλον (Βογάσαρη). Ὁ Κορινθίας Κύριλλος (Ροδόπουλος) ἐτελεύτησε κατὰ τὸ ἔτος 1836, ὁ δὲ Ἀργολίδος, ὁ ἀπὸ Λαρίσης, κατὰ τὸ ἔτος 1842.

«... Καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν».

(Μαθ. 6, 33)

Τὸ τοῦ Δημάρχου ἔγγραφον ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Ἐὸ Δήμαρχος Μαντινείας

Πιστοποιεῖ ὅτι, ὃ ποτε **Παπα-Νικόλας** ἐκ τοῦ χωρίου **Κακουρίου** τοῦ δήμου μας, ζῶν κατὰ τὸν Ἱερὸν Ἁγῶνα καὶ **πολλὰ** ὑπὲρ τῆς προόδου αὐτοῦ συνεισενεγκῶν, καθὼ **μεγαλοκτηματίας**, ἀποβιώσας κατὰ τὸ ἔτος 1833, ἐγκατέλιπε τέκνα τοὺς **Ἀναγνώστην Παπανικολάου** καὶ **Κύριλλον Παπανικολάου**, οἱ ὁποῖοι ἀπεβίωσαν, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν, μόνον ὁ Ἀναγνώστης ἦτο νυμφευμένος, καὶ κληρονόμοι αὐτοῦ εἶναι τὰ τέκνα τοῦ Παπα-Ἀθανασίου Τσιακοπούλου γαμβροῦ αὐτοῦ, Ἐπαμεινώνδας, Δημήτριος καὶ Πέτρος κάτοικοι ἅπαντες **Τζιπιανῶν** τοῦ δήμου μας.

Κατ' αἰτήσιν δὲ τοῦ Ἀθαν. Τζιακοπούλου χορηγοῦμεν τὸ παρὸν διὰ τὰ τοῦ χρησιμεύσει ὅπου δεῖ.

Τῆ 25ῃ Μαΐου 1865

Ἐὸ Δήμαρχος Μαντινείας

Α. Παπαδημητρίου

Στοιχεῖά τινα περὶ τοῦ Παπα-Νικόλα μας παρέχει καὶ ἡ ἐπομένη αἴτησις τῶν κληρονόμων αὐτοῦ. Καθ' ὅλην τὴν αἴτησιν διαφαίνεται ἡ στενοχωρία αὐτῶν διὰ τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ ἀγωνιστοῦ, καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν «πολλῶν ἐγγράφων» τῶν ἐκδουλεύσαντων τοῦ μακαρίτου πάππου των. Συγκινεῖ ἰδιαιτέρως κάθε ἀναγνώστην τοῦ ἐγγράφου, ἡ ὁμολογία τῶν κληρονόμων περὶ διαθέσεως ὑπὸ τοῦ Παπα-Νικόλα «ἀπάσης τῆς περιουσίας» του ὑπὲρ τῶν ἐπειγουσῶν ἀναγκῶν τῆς Πατρίδος, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἐπαναστάσεως στρατιωτικῆ δρᾶσις αὐτοῦ ὡς ἀξιοματιχοῦ.

Τῶν τριῶν ἀδελφῶν καὶ κληρονόμων τοῦ ἀγωνιστοῦ Παπα-Νικόλα ἡ αἴτησις ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ἐν Τριπόλει τῆ 29 Μαΐου 1865

Αἴτησις τῶν ἀδελφῶν Ἐπαμεινώνδα, Δημητρίου καὶ Πέτρου Τσιακοπούλων κληρονόμων τοῦ ποτε Παπα-Νικολάου ἐκ Κακουρίου, πάππου αὐτῶν.

Περὶ βαθμολογίας καὶ ἀποζημιώσεως.

Διὰ τοῦ κυρίου Νομάρχου Ἀρκαδίας

Ἐὸ ποτε Παπα-Νικόλαος ἐκ Κακουρίου τοῦ ὁποίου νόμιμοι καὶ μόνοι κληρονόμοι ἐσμὲν οἱ ὑποφαινόμενοι, μεμνημένοι τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐταιρείας ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Ἁγῶνος τοῦ 1821,

«Μὴ οὖν μεριμνήητε εἰς τὴν αὐριον, ἡ γὰρ αὐριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς».

(Ματθ. 6, 34)

δράξας τῶν ὄπλων ὡς **ἀξιωματικός**, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν κατοίκων Κακουρίου, ὑπηρετήσε στρατιωτικῶς τὴν πατρίδα συνεισενεγκὼν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ΑΠΑΣΑΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΝ ΤΟΥ, δίδων ΑΕΙΠΟΤΕ διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ συνημμένου καὶ μόνου σωζομένου ἀποδεικτικοῦ τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας διὰ γρόσια 250.

Ἄλλὰ πρὸ τῆς συστάσεως τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1833 καὶ 1836 συσταθεισῶν ἐπιτροπῶν πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ τῆς βαθμολογίας **τῶν ἀξιωματικῶν** ἐτελθὼν ὁ θάνατος τοῦ ἀφήρεσε τὴν ζωὴν, χωρὶς νὰ ζητήσῃ οὔτε αὐτὸς οὔτε τὰ τέκνα του τὴν ἀνάλογον βαθμολογίαν του καὶ χωρὶς νὰ δοθῇ ἡ ἀνάλογος ἀποζημίωσις τῶν διομολογουμένων ἐκδουλεύσεών του, γνωστῶν οὐδῶν εἰς τὰ περισσότερα ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης. Ἐγγραφα παριστῶνται τὰς ἐκδουλεύσεις τοῦ μακαρίτου, δὲν σώζονται ἤδη ἂν καὶ **ὑπῆρχον πολλά**, σώζεται ὅμως ἡ μόνη καὶ καθαρὰ ἀλήθεια τῶν ἀγώνων καὶ ἐκδουλεύσεών του, ἐξαγομένη καὶ ἀπὸ τοῦ μνησθὲν ἐνδεικτικὸν τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας τοῦ ἔτους 1823.

Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶναι οὔτε νόμιμον οὔτε δίκαιον οἱ συγγενεῖς καὶ κληρονόμοι τῶν ὑπὲρ Πατρίδος ἀγωνισαμένων νὰ μένωσι στερημένοι τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς ἀποζημιώσεως, διὰ ταῦτα ἐπισυνάπτονται τὰ ὑπ' ἀριθ. 360 πιστοποιητικά τοῦ Δημάρχου Μαντινείας ἐξ ὧν ἐμφαίνονται τὰ κληρονομικὰ ἡμῶν δίκαια ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ μακαρίτου Παπα-Νικολάου καὶ ἀναφερόμεθα διὰ τῆς παρούσης εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς Σεβαστῆς ταύτης ἐπιτροπῆς...

Εὐπειθέστατος

Δημ. Τζιακόπουλος

Βάσει τῶν ἄνω ἐγγράφων, πρῶτον οἱ ἐν Τσιπιανοῖς ἢ ἄλλοι εὐρισκόμενοι ἀπόγονοι τοῦ Παπανικόλα, καὶ ἔπειτα οἱ κληρικοί καὶ οἱ κοινοτικοὶ ἄρχοντες τοῦ Κακουρίου, ἔχουν ἐθνικὴν ὑποχρέωσιν καὶ συμπληρώσωσιν, ἐκ τῆς παραδόσεως, τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀγωνιστοῦ, φέροντες αὐτὴν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Ὁ Παπα-Νικόλας ἔκαμε τὸ καθήκον του καὶ ἐτίμησε διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ τὴν Κοινότητα Κακουρίου. Ἐλάχιστα χρόνια τῆς ζωῆς του ἀνέπνευσε τὸν ζωογόνον ἀέρα τῆς ἐλευθερίας, διότι τὸ πλεῖστον τοῦ βίου του ἔζησε εἰς τὴν μακροχρόνιον δουλείαν, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς ἐνθέο-

«Ἀρχστὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς».

(Ματθ. 6, 34)

μου φιλοπατρίας του ἀπετίναξεν. Οἱ ἤδη ὁμως ἐλεύθεροι συγγενεῖς καὶ πατριῶται αὐτοῦ, ἄς ἐξιστορήσωσι τοὺς ἀγῶνας, ἄς ἐξαγγελίωσι τὰς θυσίας, καὶ ἄς ψάλωσι τὸ κλέος τοῦ Παπα-Νικόλα τοῦ Κακουριώτου.

ΝΙΚΟΛ. ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πρωτοερέυς

ΛΥΣΙΣ ΑΠΟΡΙΩΝ

Ἑρώτησις :

Εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἐγράφη, ὅτι τὸ καθῆκον τοῦ θ. Κηρύγματος πίπτει ἀπολύτως ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν Ἐφημερίων καὶ οὐδεμία ὑπεκφυγὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ἰσχύσῃ κλπ. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ διδάσκῃ τὸν θεῖον λόγον ὁ μὴ ἔχων τὴν ἀπαιτουμένην γνῶσιν καὶ μάλιστα ὁ τελειόφοιτος μόλις τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Ἱερέυς;

Μηνᾶς Βλασσάκης
Ἐφημέριος Ἡρακλείου Κρήτης

Ἀπάντησις :

Ὅτι τὸ καθῆκον τοῦ θ. Κηρύγματος εἶναι καθῆκον ὅλων τῶν Ἐφημερίων δὲν δύναται κανεὶς νὰ τὸ ἀμφισβητήσῃ, διότι αὐτὴ εἶναι ἡ σύμφωνος πρὸς αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου ἐντολὴ καὶ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν ἀπὸ ὀρθοδόξου ἀπόψεως νὰ νοηθῇ ἡ θ. Λειτουργία χωρὶς Κήρυγμα, μήτε νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ τελετουργικά μόνον καθήκοντα ἢ δράσεις τοῦ Ἱερέως. Αὐτὸ εἶναι τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ ἐπιβεβλημένον : Νὰ κηρύσσουν ὅλοι οἱ Ἱερεῖς, τοὺς ὁποίους καὶ μὲ καθαιρῶσιν ἀπειλοῦν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, ὅταν παραμελοῦν αὐτὸ τὸ καθῆκον. Καὶ ἐπομένως ἀντίθετος γνώμη ἐπ' αὐτοῦ δὲν χωρεῖ.

Υπάρχουν δὲ πολλοὶ δυνάμενοι νὰ κηρύσσουν, οἱ ὅποιοι παραμελοῦν αὐτὸ τὸ καθῆκον. Ποίαν ἀπολογίαν δύναται νὰ ἔχουν αὐτοί;

Ἄλλο εἶναι τῶρα τὸ ζήτημα, διατί νὰ ὑπάρχουν τόσοι Κληρικοὶ ἀνίκανοι νὰ ἐκτελέσουν αὐτὸ τὸ καθῆκον. Αὐτὸ εἶναι θέμα πολὺ γενικώτερον, ποῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξετασθῇ τῶρα καὶ ποῦ ἀφορᾷ περισσότερο τὸ παρελθόν. Διότι, ἐπισήμως τουλάχιστον, ἀπὸ ἐτῶν—καὶ πρὸ πάντων τῶρα τελευταίως—καταβάλλεται μία μεγάλη ἐπαινετὴ προσπάθεια διὰ ν' ἀλλάξουν σιγά-σιγά τὰ πράγματα, ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ τῆς μορφώσεως τοῦ Κλήρου. Εἶναι δὲ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀποδεδειγμένον, ὅτι εἶναι δυνατὸν κατ' ἐπὶ πολὺ σοβαρὲν νὰ γίνεσθαι καὶ μὲ τὸ καθῆκον τοῦ θ. Κηρύγματος ἀπὸ τοῦς ζηλωτὰς καὶ ἐπιμελεῖς ἀποφοίτους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν καὶ τῶν Ἱερατικῶν Φροντιστηρίων. Εἶναι ὁμως καὶ τοῦτο ζήτημα πάλιν ἐκλογῆς τῶν δυναμένων νὰ ἐπωφεληθοῦν τῆς σχετικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀνάλογον πείραν.

«Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται»
(Ματθ. 24, 42)

“Όσοι λοιπόν έχουν ήδη αποκτήσει γάπως αὐτὴν τὴν ἐκπαίδευσιν, ἔχουν εἰς χεῖράς των «ἐν τάλαντον», ποῦ εἶναι υποχρεωμένοι νὰ τὸ ἀξιοποιήσουν, μὲ τὴν ἰδιαιτέραν των μελέτην καὶ μὲ τὴν φιλότιμον προσπάθειάν των, ἐπιωφελοῦμενοι καὶ τῶν βοηθημάτων, ποῦ εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν εἰς τὴν διάθεσίν των.

“Όσοι πάλιν δὲν ἔχουν μῆτε αὐτὴν τὴν δυνατότητα, εἴτε διότι δὲν ἔχουν τύχει καμμιάς ἱερατικῆς ἐκπαιδεύσεως, εἴτε διότι εἶναι ἀνεπίδεκτοι οἰασθῆποτε καλλιεργείας ἐκείνων ποῦ ἐβιδάχθησαν, ἔχουν υποχρέωσιν συναισθανόμενοι τὴν μειονετικότητά, εἰς τὴν ὅποιαν οἱ ἴδιοι εὐρίσκονται, καὶ εἰλικρινῶς λυπεύμενοι, διότι δὲν ἤμποροῦν ν’ ἀναποκριθοῦν εἰς ἓν τόσον σπουδαῖον ἱερατικὸν καθῆκον, νὰ προσπαθοῦν νὰ εὐρίσκουν τρόπους, μὲ τοὺς ὁποίους ν’ ἀναπληροῦν τὴν ἰδικὴν των ἑλλειψιν. “Ένας τέτοιος τρόπος εἶναι ἡ ἐξασφάλις κάποιου ἄλλου, ποῦ θὰ κηρύσῃ ἀντ’ αὐτῶν τακτικά, ἢ ἂν αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον ἢ ὅσον τὸ δυνατόν συγχωτέρα πρόσκλησις εἰς τὴν ἐνορίαν προσώπων δυναμένων νὰ κηρύσσουν. “Ένας ἄλλος τρόπος εἶναι ἡ προσπάθεια διὰ τὴν κατάλληλον προστομικαίαν τῶν ἐνοριτῶν καὶ διὰ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ ἀκροατηρίου, ὅταν πρόκειται νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ ὁ Ἱεροκήρυξ. “Άλλος τρόπος εἶναι ἡ χρησιμοποίησις τῶν εὐκαιριῶν ἀτομικῆς ἐπαφῆς μὲ τοὺς χριστιανούς, διὰ νὰ τοὺς μεταδῆξῃ ὅσα χριστιανικά «ρήματα ζωῆς» γνωρίζει ὁ Ἐφημέριος, ποῦ πρέπει πάντως κατὶ νὰ γνωρίζῃ ἀπὸ Χριστιανισμίν, ἀφ’ οὗ ἔγινεν Ἱερός, κατὶ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἐνορίτας του. Ἐκτός δὲ τούτου ἤμπορεῖ νὰ διαβάξῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπως ἔκαμναν ἐπὶ τουρκοκρατίας—ἀνάλογα σύντομα καὶ εὐληπτα κηρύγματα ἀπὸ κατάλληλα ἐγκριμένα ἐκκλησιαστικῶς βιβλία καὶ θρησκευτικὰ περιοδικά. “Η, ἂν ὁ ἴδιος δὲν ἤμπορῇ νὰ διαβάξῃ καλά, νὰ ἀναθέτῃ αὐτὸ τὸ καθῆκον εἰς κάποιον ἄλλον ποῦ ἤμπορεῖ καὶ θέλει νὰ τὸ κάμνῃ. Ἐπὶ πλέον δὲ ἔχει τῶρα εἰς χεῖράς του ὁ καλὸς καὶ ζηλωτῆς Ἐφημέριος καὶ ἀφθονίαν καλῶν θρησκευτικῶν ἐντύπων, ἢ διαδόσις τῶν ὁποίων θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ· ἔχει δὲ χρέος εἰς τὸν τομέα αὐτὸν νὰ ἐργασθῇ κάθε Κληρικὸς.

Μὲ ἄλλους λόγους, ὅταν ὑπάρχῃ ἡ ἐπίγνωσις τοῦ καθήκοντος, ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀδυναμίαν ἢ διὰ τὴν παράλειψιν τῆς ἐκτελέσεώς του, ὁ ζῆλος πρὸς τὸ ἱερόν ἔργον ποῦ μᾶς ἀνέθεσεν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς Χριστιανούς μας, διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ὁποίων εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὁ κάθε Κληρικὸς ἤμπορεῖ νὰ εὕρῃ τρόπον διὰ νὰ κάμῃ κατὶ διὰ τὴν διακονίαν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

E. F. M.

ΓΝΩΜΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Τὸ πρόβλημα τοῦ Κλήρου

Αἰδεσιμώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι, πολλὴ σᾶς κουράζομεν ὁ καθείς ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἐν ὑπαίθρῳ διαβιούντας ἱερεῖς, ποῦ ὅπως παρακολουθῶ εἰς τὸν ἀγαπῆτόν μας «Ἐφημέριον», μὲ μεγάλην προθυμίαν δημοσιεύετε τὰς γνώμας καὶ σκέψεις τοῦ καθενὸς συναδέλφου.

«Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν...»
(Α' Τιμοθ. 6, 13)

“Ας μοῦ ἐπιτραπῆ λοιπὸν νὰ ἐκφέρω καὶ ἐγὼ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην ἐν συνεχείᾳ μὲ τὸν Αἰδεσιμώτατον ἐπιστολογράφον Σας ἐπὶ τοῦ θέματος «Μορφωμένος Κληρὸς».

Πάνω σ’ αὐτὸ μὲ εὐρίσκει καθ’ ὅλα σύμφωνον, ὅτι πρέπει σήμερον ὁ κληρὸς νὰ μορφωθῆ δι’ οὗς λόγους κάμνει οὗτος μνηϊαν. Εἶναι ὁμως δυνατὸν ἐντὸς μίας τριετίας ἢ πενταετίας, ὡς λέγει, νὰ ἐξευρεθῆ τόσοσ ἐκλεκτὸν ὕλικὸν διὰ τὴν κάλυψιν τῆς μεταβολῆς αὐτῆς, καὶ εἶναι δυνατὸν γιὰ ἕναν ποῦ γνωρίζει πρόσωπα καὶ πράγματα καὶ συνθήκας ὑφ’ ἃς ζῶμεν νὰ γίνῃ τοῦτο;

Φαίνεται ὁ ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός, ὅτι ἀγνοεῖ τὴν κατάστασιν καὶ τὴν οικονομικὴν, ἣν διερχόμεθα, κρίσιν;

Νομίζω, ὅτι ὅλοι μας αὐτὸ ποθοῦμεν, ὅπως ἡ Ἐκκλησία μας πλαισιωθῆ μὲ πολλοὺς μορφωμένους Κληρὸν. ἀλλ’ οὐ καιροὶ μενετοί.

Ἄλλο ἔως οὗ γινῇ τοῦτο κατὶ ἄλλο χρειάζεται:

α) Πραγματικὴ ἐπιλογὴ ἀξίων ἱερέων.

β) Οἱ ἤδη ὑπηρετοῦντες ἱερεῖς νὰ ζῶμεν βίον ἐνάρετον καὶ νὰ εἴμεθα τύπος καὶ ὑπογραμμὸς κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, καὶ παράδειγμα ἀληθοῦς ποιμένος.

γ) Ὁ κάθε ἱερεὺς, ἂν δὲν δύναται νὰ κηρύξῃ τὸν θεῖον λόγον ὡς εἶναι ὑποχρεωμένος, ἅς ὀμιλῇ ἢ διαγωγῇ του καὶ τὸ παράδειγμά του.

δ) Ἄς ἀφίση τὰ ἀνθρώπινα καὶ γήινα καὶ ἅς πλησιάσῃ τὸν Χριστὸν καὶ τότε ὅλα θὰ τοῦ εἶναι δυνατά.

Σὰς ἀσπάζομαι μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης

27-10-95]

Ἱερεὺς ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΤΟΝΤΟΣ

Ἐφημέριος Πλατυστόμου Φθιώτιδος

Αἱ Σύζυγοι τῶν Ἱερέων

Αἰδεσιμολογιώτατε,

Μὲ πολλὴ χαρὰ, συγκίνησιν καὶ ἱκανοποίησιν ἀνέγνωσα εἰς τὸ περιοδικὸν «Ὁ Ἐφημέριος» τῶν μηνῶν Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου τὰ ἄρθρα τοῦ πανοσιτάτου ἀρχιμανδριτοῦ κ Τίτου Ματθαίου «Τὸ πρόσωπον τῆς Πρεσβυτέρας» καὶ «Προσόνητα τῆς ὑποψηφίου Πρεσβυτέρας».

Ὁ Πανάγαθος Κύριος —καίτοι ἀναξίαν— μὲ ἠξίωσε τῆς ἐξαιρετικῆς τιμῆς, ἀπὸ τοῦ 1950 καὶ εἰς ἡλικίαν 25 ἐτῶν, νὰ γίνω Πρεσβυτέρα. Μεγάλῃ ἢ τιμῇ, βαρὺ τὸ φορτίον, πολλαπλαῖ αἱ εὐθῦναι. Τὸ βάρος τοῦ φορτίου αἰσθάνομαι ὅλος ἰδιαίτερος, ἐφ’ ὅσον ὁ καλὸς Θεὸς μ’ ἐκάλεσε νὰ ἐργασθῶ εἰς ἕνα ἀπομακρυσμένον ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν τῆς μεγάλης μανας μας, ἰησάκι τῶν Κυκλάδων.

Εἶναι πασιγνώστον, ὅτι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὄχι μόνον οἱ λόγοι καὶ αἱ πράξεις ἀλλὰ καὶ αἱ σκέψεις εἶναι κοιναί. Ἐπὶ πλέον δὲν συγχωρεῖται οὔτε τὸ παραμικρὸν παράπτωμα, εἰς τὸ ὁποῖον, ἀνθρωπίνως, δύναται τις νὰ ὑποπέσῃ, πολὺ περισσότεροσ ὅταν αὐτὸς ὁ κάποιος ἔχει μίαν ὑπεύθυνον θέσιν μέσα στὴν κοινωνίαν.

Τὰ ἄρθρα αὐτὰ ἐμίλησαν μέχρι τῶν μυχαιατῶν τῆς ψυχῆς μου γιὰτὶ παρερχόμενου τοῦ χρόνου βλέπω πόσο μεγάλη εἶναι ἡ ἀποστολὴ

«.. Τηρήσαι σε τὴν ἐντολὴν ἀσπίλον, ἀνεπίληπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

(Α’ Τιμοθ. 6, 14)

τῆς Πρεσβυτέρας εἰς τὴν οἰκογένειάν της, τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος μας ὁλόκληρο. Δύναται τῇ βοηθείᾳ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ νὰ γίνῃ φραεὺς τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ διὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, ὅπου ἡ ἠθικὴ ἀπαθλίωσις ἔχει τραυματίσει τοὺς περισσοτέρους, ἀγωνιζομένη μέσα εἰς τὴν κοινωνίαν «τὴν καλὸν ἀγῶνα» τῆς πίστεως καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς. Ἀπὸ τὴν μελέτην αὐτὴν πολλὰ σκέψεις μοι ἐγεννήθησαν, τὰς ὁποίας ἄς μοι ἐπιτρέψῃ ἡ ἀγιότης σας νὰ ἐκθέσω.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, τὴν σημερινὴν ἐποχὴν ποὺ τὸ χριστιανικὸν ἔργον ἔχει πρωτοφανεῖς κατακτήσεις, παρατηρεῖται τὸ εὐχάριστον γεγονός νὰ δέχονται μετὰ χαρᾶς τὴν τιμὴν τῆς πρεσβυτέρας νεάνιδες ἔχουσαι, ἂν ὄχι ὅλα, πολλὰ ἐκ τῶν ἐν «τῷ Ἐφημερίῳ» ἀναφερομένων προσόντων. Ὅταν ἡ πρεσβυτέρα συνδύαξῃ τὴν βαθεῖαν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν μετὰ τὴν κατὰ κόμον μόρφωσιν, τὴν ὁποίαν—μόρφωσιν—θὰ χρησιμοποίη ὡς μέσον καὶ ὄχι ὡς σκοπὸν σὲ κάθε ἐκδήλωσίν της, δὲν μπορεῖ παρά νὰ ἀποβῇ ἡ πολυτιμος σύντροφος τοῦ λευίτου συζύγου της καὶ ἡ πρόθυμος «ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ» συνεργάτις του. Ὡς ἄνθρωπος ὁμοῦ καὶ ἡ Πρεσβυτέρα ἔχει ἀνάγκην καθοδηγήσεως, ἐνισχύσεως, καὶ ψυχικῆς το-πώσεως, διὰ τὴν ἀναδειχθῆ «ἀνεπαίσχυντος ἐργάτις ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου». Ἐὰν ἡ Πρεσβυτέρα τῆς πρωτευούσης τρέξῃ καὶ ζητῇ παντοῦ—σὲ κάθε τομέα τοῦ χριστιανικοῦ ἔργου—τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ψυχικῶν ἀναγκῶν της, τί νὰ κάνῃ ἢ τῆς ἐπαρχίας, ἢ ὁποία μόνον τὸν γραπτὸν λόγον ἔχει ἐφόδιον, μετὰ ἀπὸ τὸν σύνδεσμόν της μετὰ τὸν Θεὸν διὰ τῆς προσευχῆς καὶ μυστηριακῆς ζωῆς; Ποῦ νὰ τρέξῃ νὰ εἴπῃ τίς χαρὲς καὶ τίς λύπες τοῖς πόθους καὶ τὰ ὄνειρά της; Ἐλάχιστοι καὶ καθόλου εἶναι οἱ ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους θὰ πλησιάσῃ καὶ οἱ ὁποιοὶ θὰ τὴν νοιώσουν, δεδομένου ὅτι ἡ πρωτεύουσα μετὰ διαφόρους τρόπους μετέδωσε τὴν πνευματικὴν ἀσθένειαν καὶ εἰς τὸ μέχρι πρὸ τίνος ἀγνὸν τῆς ἐπαρχίας περιβάλλον.

Ἐφ' ὅσον πιστεύομεν ὅτι «ἐν τῇ ἐνότητι ἡ ἰσχύς» καὶ ἐφ' ὅσον διὰ τῆς ἐνότητος βλέπομεν τόσα καὶ τόσα νὰ γίνωνται εἰς τὸ χριστιανικὸν ἔργον, δὲν θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ μιὰ προσπάθεια διὰ τὴν ὀργάνωσίν μας, ἥτις θὰ μᾶς προσέφερε ἐφόδια τόσον διὰ τὸν ἀτομικὸν καταρτισμὸν μας, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἱεραποστολικὴν δρασίαν τὴν ὁποίαν ἐκάστη, ἀναλόγως τῶν «ταλάντων» της θὰ προσφέρει;

Πόση χαρὰ θὰ παίρναμε ὅταν μίαν τῶν ἡμερῶν μέσα στὴν εὐρείαν διάδοσιν τοῦ χριστιανικοῦ ἐντύπου βλέπαμε ἐκδιδόμενον τὸ περιοδικὸν «ἡ πρεσβυτέρα» ὑπαραίτητον διὰ τὸν πνευματικὸν καταρτισμὸν της! Πολλοὶ αἱ ἀνάγκαι, βέβαιαι, πρὸ πάντων τὴν σημερινὴν ἐποχὴν ποὺ τὸ ρεῖμα τῶν σωζομένων καθ' ἡμέραν αὐξάνει.

Ζητῶ συγγνώμην διὰ τὴν ἐνόχλησιν ποὺ σᾶς ἔδωσα διὰ τῆς ἐπιστολῆς μου. Ἡσθάνθην ὁμοῦ ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην νὰ ἐξωτερικεύσω τὰς σκέψεις μου, εὐχομένη ὅπως ὁ καλὸς Θεὸς μᾶς ἀξιώσῃ νὰ ἴδωμε ἐκπληρουμένους τοὺς πόθους μας, ἀναλόγως τοῦ ψυχικοῦ συμφέροντος μας.

Μετ' ἀπείρου σεβασμοῦ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΡΕΔΟΛΟΓΟΥ· ΚΕΝΤΡΩΤΑ

Τριοβάσαλον Μήλου τῇ 27 Ὀκτωβρίου 1953.

«Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ...»

(Ματθ. 19, 28)

Μέ χαράν και ἀπληστίαν

Ἄγαπητέ μοι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ κ. Διευθυντά,

Μέ πραγματικὴν χαρὰν και ψυχικὴν εὐφροσύνην, και ἐγὼ μαζί με ὄλους τοὺς ἄλλους ἀγίους συναδέλφους και συνυπηρέτας τοῦ ἀγίου Θεοσιαστηρίου, παίρω και κάθε φορά το περισπούδαστον περιοδικὸν Σας «Ὁ Ἐφημέριος» και με πνευματικὴν ἀπληστίαν μελετῶ το πλούσιον ἐν παντί περιεχόμενόν του. Και δὲν θὰ εἶναι ὑπερβολὴ νὰ το κατατάξῃ τις, εἰς τὴν πρώτην θέσιν μεταξύ τῶν πολλῶν ἐπιτευχθέντων καινῶν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας και θὰ ἀξίξῃ κάθε ἔπαινος εἰς τοὺς ἐπινοήσαντας μίαν τοιαύτην ἐκδοσιν ἐιδικοῦ διὰ τοὺς ἱερεῖς μας περιωδικοῦ, μοναδικοῦ ὁδηγοῦ συντρόφου και παρηγορητοῦ συγχρόνως αὐτῶν.

Διότι ἐκεῖ μέσα τόσο ἐλευθέρως θίγονται τόσο και τόσο πού ἀπασχολοῦν τοὺς ἱερεῖς μας, και πού θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ τὰ πληροφορηθοῦν ἄλλοιῶς πῶς ὄλοι, ἰδίως οἱ ἐγκατεστημενοὶ εἰς τὰ πλέον ἀπομακρυσμένα και ἀπόσιτα χωρία τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, ὡς τοῦτο διεπίστωσα και ἐγὼ πολλάκις ἐπισκεφθεῖς τοὺς ἠρωϊκοὺς ἀρχιερεῖς τῆς ἐκλήσιας τοῦ Κυρίου μας.

Και ἐγὼ με τὴν σειράν μου ἔρχομαι νὰ συγκαρῶ τὴν ἔπαινετήν Σας προστάθειαν και εὐχρηθῶ συγχρόνως, Κύριος ὁ Θεὸς νὰ στέφῃ πάντοτε ὑπὸ ἐπιτυχίας κάθε ἐνεργειάν Σας διὰ τὴν πνευματικὴν, ἠθικὴν και ὕλικὴν προστασίαν και ἐξύψωσιν τῶν ἀδελφῶν μας κληρικῶν.

Ναύπακτος, 25 10-1953.

Μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης
ΑΡΣΕΝΙΟΣ ΚΟΜΠΟΥΓΙΑΣ

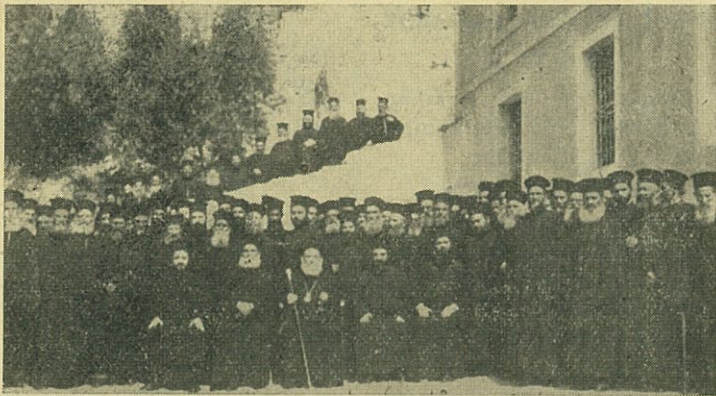

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶδσα. Σπυρ. Καραγεώργην, Λυκορυιὰν Λαμίας: Εἶναι περίεργον πῶς ἐρωτιάτε διὰ πράγματα, πού, ὅπως γράφετε, δύνασθε νὰ τὰ λύσετε μόνοι σας! Εὐλικρινῶς ὁμως σὰς βεβαιώσω, ὅτι δὲν χρειάζεται νὰ γάνετε τὸν καιρόν σας με τέτοια ζητήματα. Σὰς ἀπηντήσαμεν εἰς ὅ,τι ἤξιζεν ἀπάντησιν ἐν καιρῷ διὰ τὰ λοιπὰ ἢ σιγὴ εἶναι τὸ καλλίτερον πρᾶγμα. «Ὁ Ἐφημέριος» σὰς στέλλεται διὰ νὰ ὠφεληθῆτε ὄχι διὰ νὰ ὠφελθῆτε αὐτοῖς!— **Αἶδσα. Παναγ. Κωτσιγιάννην, Ἡλιόκαστρο Ἐρμιονίδος:** Οἱ συνάδελφοί σας ἔχουν δίκαιον, διότι μεσολαβεῖ δολοκλήρος ἢ νίξ. Δὲν γίνεται τὸ ἴδιον εἰς τὰς Μονάς;— **Αἶδσα. Ἄντων. Ἀλεξίου, Σαρακίναν Καλαμπάκας:** Ἡ λέξις «ὀπιός» σημαίνει «εἶνα κομμάτι ψάρι ψητό». Δὲν ἔχομεν ὑπ' ὄψει τὸ δημοσίεημα τῆς «Ἀναμορφώσεως» τοῦ 1909 εἰκάζομεν, ὅτι θὰ ἀναφέρεται ἐκεῖ κάποια παλαιὰ παράδοσις, ἃν δὲν ἔχη παρανοηθῆ. Διὰ τὴν ἐρημνείαν τοῦ εὐαγγελικοῦ χωρίου, ἀναμνήσαστε τὴν «λύσιν ἀποριῶν» εἰς προσεχῆ φύλλα μας.— **Αἶδσα. Κων. Παπασωτηρίου, Ἰετὸν Ἀμυνταίου:** Εὐχαριστοῦμεν και συγχαίρομεν διὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας. Σὰς ἀπαντῶμεν εὐχαρίστως: 1) Αἱ εὐχαὶ πρέπει ν' ἀναγινώσκονται ἐπὶ τῆς λεχοῦς· πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τὴν ἀντιπροσωπεύῃ μία φιάλη με νερό; Ἐχετε δίκαιον. 2) Πρὸς ἐξοικονόμησιν χρόνου, ἐπεκράτησε νὰ γίνεται ἀμέσως ἢ χροῖσις διὰ τοῦ Ἁγίου Μύρου και ἢ τοιχοκουρῖα· αἱ εὐχαὶ ἀναγινώσκονται μουσικῶς ἐν τῷ με-

ταξὺν ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν ἱερέων, ἢ εὐθὺς ἀμέσως ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ βαπτίσαντος, μέχρις οὗ τακτοποιηθῆ τὸ νεοφώτιστον. 3) Ἡ κατάλυσις τῶν Ἁγίων εἶναι ἔργον τοῦ λειτουργοῦ Ἱερέως ἢ τοῦ συλλειτουργοῦ του Διακόνου καὶ οὐδενὸς ἄλλου. Δὲν γνωρίζομεν ὅμως διατὶ ἐρωτᾶτε. Μήπως ἠοδήνησεν αἰφνιδίως ὁ λειτουργός, εἰς βαθμὸν μὴ ἐπιτρέποντα τὴν κατάλυσιν; 4) Βεβαίως ἀπαγορεύεται ἢ εἰς δύο λειτουργίας συμμετοχὴ τοῦ Ἱερέως περὶ τοιούτου ἔργου ἄλλοτε περισσότερα. 5) Ἀμφοτέρους τοὺς στεφάνους κρατεῖ ὁ Ἱερεὺς καὶ μὲ αὐτοὺς σφραγίζει τὰς κεφαλὰς τῶν νυμφνομένων. 6) Παρ' ἡμῶν δὲν ὑπάρχει συνήθεια νὰ προσεύχονται καθήμενοι οἱ χριστιανοί· διατὶ θὰ ἐξαιρηθῆ ὁ Ἱερεὺς; Ἄλλος λόγος, ἂν συντρέχη λόγος ἀσθενείας, ἀποκλειούσης παντελῶς τὴν ὀρθοστασίαν. 7) Τὸ νὰ μνημονεύη ὁ Ἱερεὺς καθήμενος εἶναι ἀκατανόητον.—**Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Κύριλλον Ζαχόπουλον**, Νέαν Σμύρνην: Χαίρομεν διὰ τὴν ἐπικοινωνίαν καὶ εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους. Παρόμοιαι ἐπιστολαὶ ἐστάλησαν ἐξ Ἐπιταγῆσου πρὸς ὅλους τὰς Ἑνορίας τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς. Θ' ἀσχοληθῆ γενικώτερον ἢ Ὁ Ἐφημέριος καὶ τότε θὰ γίνῃ ὁ προσήκων λόγος.—**Αἶδεο. Δημήτριον Στ. Δισκέν**, Ἐννόβρουν (Βόλου): Αἱ γράμμαί σας θὰ δημοσιευθῶν εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον. Εὐχαριστοῦμεν.—**Αἶδεο. Κωνστ. Ντόντον**, Πλατύστομον Φθιώτιδος: Εὐχαριστοῦμεν καὶ σας καὶ ὅλους, ὅσοι μᾶς γράφουν, διὰ τὴν «κούρωσιν» πού μᾶς δίδετε· εἶναι τόσο ἐνθάριςτος καὶ τόσο ἐνθαρρυντικὴ! Ἡ ἐπιστολή σας δημοσιεύεται.—**Αἶδεο. Γ. Γεωργαντᾶν**, Σπατιτζικὸν Ναυπλίου: Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ καλά σας αἰσθήματα. Τὴν περὶ τοῦ μισθολογικοῦ γνῶμην μᾶς ἐγράψαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον. Γίνεται ὅ,τι εἶναι δυνατόν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν. Ἀλλὰ, διὰ τὰ εἴμεθα εἰλικρινεῖς, θὰ χρειασθῆ ἀκόμη πολλὸς καιρὸς μέχρι τῆς ποθητῆς ὀριστικῆς του ἐπιλύσεως. Πάντως ὅ,τι ἐγινε μέχρι τοῦδε ἔχει μεγάλην ἠθικὴν ἀξίαν.—**Πανσο. Ἀρσένιον Κομπούγιαν**, Ναύπακτον: Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς ἢ ἐπιστολή σας δημοσιεύεται. Ἡ μελέτη δὲν ἀντίκειται, βεβαίως, εἰς τὰς

Η ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Δ' Περιφερειακὸν Ἱερατικὸν Συνέδριον
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος.

ἀρχὰς τοῦ Περιοδικοῦ, ἀλλὰ τὸ θέμα δὲν ἐμπίπτει εἰς τοὺς σκοποὺς του, καὶ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ κρατήσωμεν τὰς στήλας του μακρὰν ἀπὸ τὰς θεωρητικὰς συζητήσεις. Γράφατέ μας σχετικῶς πρὸς τὰ προβλήματα τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τοῦ Ἐφημερίου, καὶ συγκεκριμένως καὶ ἀπὸ τὴν πειρὰν σας ὡς Πνευματικοῦ καὶ Κατηχητοῦ. Τὰ διδάγματα τῆς πειρὰς μᾶς εἶναι πολὺτιμα πάντοτε. — **Αἶδεο. Νίκωνα Ἱερέα, Σᾶς** ὑψιχαριστοῦμεν. — **Αἶδεο. Νικ. Καραβίτην,** Ἀνθοῦσαν Μεσοηρίας: Βεβαίως αἱ ὁδηγαί τοῦ «Ἱερατικοῦ» διὰ τὴν θέσιν τῶν Καλυμματίων τῆς Προσκομιδῆς ἐννοοῦν τὸ πρὸς τὴν δεξιάν μας χεῖρα μέρος. Οἱ ἄλλως πράττοντες παρασύρονται ἀπὸ τὴν περὶ τῆς θέσεως τῆς μερίδος τῆς Παναγίας εἰς τὸ ἱερὸν Δισκάριον ἀλλὰ ἐκεῖ πρόκειται περὶ τοῦ δεξιοῦ ὡς πρὸς τὸν ὑπίους τοποθετημένον «Ἀμνόν». Ἄλλωστε, ἡ πρὸς τὸ δεξιὸν μας τοποθέτησις τῶν Καλυμματίων μᾶς διευκολύνει εἰς τὴν ἄρσιν τῶν πρὸς κάλυψιν τῶν Τιμίων Λόγων. — **Αἶδεο. Χρῆστον Καλαϊτζήν, Τριφύλλον:** Σᾶς συγχαίρομεν. Θὰ γίνῃ λόγος εἰς τὸν «Ἐφημέριον» προσεχῶς, ἀλλὰ τὸ ἔγγραφον αὐτοῦσιον δὲν δύναται νὰ δημοσιευθῇ. Δὲν χρειάζεται χαρτόσημον, διὰ μᾶς γράφετε. — **Πρεσβυτέρων Καν Καλλιόπην Μπρεδολόγλου - Κεντρωτᾶ, Τριβάσαιον Μήλου:** Εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς καλοὺς καὶ ἐνθαρρυντικοὺς σας λόγους καὶ συγχαίρομεν διὰ τὸ ὑψηλὸν φρόνημα, τὰς εὐγενεῖς διαθέσεις καὶ τὰς ὁρατάς ἰδέας σας. Ἐίθετε ἡ πρώτη Πρεσβυτέρα, ποὺ γράφετε πρὸς τὸν «Ἐφημέριον» εὐχόμεθα ἡ ἀρχή, ποὺ ἐκάματε, νὰ γίνῃ ἀντικείμενον γενικωτέρας μμησεως. Ἡ πραγματοποιήσις τῆς προτάσεως σας θὰ ἐξασηθηθῇ ἀπὸ τὴν ἀπήχησιν, ποὺ θὰ εὖρη μεταξὺ τοῦ κόσμου τῶν Πρεσβυτέρων. Ἡμεῖς, χωρὶς ν' ἀποβλέπωμεν εἰς αὐτό, θὰ συνεχίσωμεν συστηματικώτερα τὴν διαφοριστικὴν μας προσπάθειαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ μᾶς εἶναι πολὺτιμος ἡ συμβολὴ τῶν ἰδίων τῶν ἐνδιαφερομένων. Αἱ στήλαι μᾶς εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν σας.

ΤΟ ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ
ΤΟΥ
ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΩΣ
ΔΑΥΪΔ

Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς
Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος
Τιμᾶται δρχ. 35.000

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΣ
ΗΜΕΡΟΔΕΙΚΤΗΣ
ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1954

(Περίληψις τοῦ Βίου τοῦ Κυρίου εἰς ἀγιογραφικὰ ρητὰ)
Μετὰ καλλιτεχνικοῦ πλαισίου με εἰκόνα τοῦ Φύλακος Ἀγγέλου
Τιμᾶται δρχ. 8.000

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυνθέντες:
Πρὸς τὸν **Αἶδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον**
Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἱασιῶν 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).
Ἑπεύθυνος Τυπογραφείου: Τιμολ. Ρούτσης, Ἴω. Ἀποστόλου 4.